

Utvärdering av utredningsarbetet
vid Villa Ljungbacken
– en ungdomsinstitution inom SiS

Bli sedd, välja väg och förändras

*Göran Sandell
Jeanette Olsson*

*Bli sedd,
välja väg
och
förändras*

Utvärdering av utredningsarbetet
vid Villa Ljungbacken
– en ungdomsinstitution inom SiS

Göran Sandell

Jeanette Olsson

Beställes genom Statens institutionsstyrelse SiS
Rapport 2/98
ISSN 1403-1558

AB C O Ekblad & Co, Västervik 1998

Förord

När Villa Ljungbackens utredningsverksamhet hade bedrivits i några år upplevde vi alla som arbetar här ett behov av att få den modell som vi arbetar efter utvärderad.

Vi hörde från många socialsekreterare att de var nöjda med vårt arbete och de återvände med fler placeringar av ungdomar. Många av de ungdomar som hade vistats hos oss hörde också av sig och talade positivt om sin vistelse här.

Men vi undrade hur föräldrarna upplevt den tid de varit med om utredningen – hur hade de upplevt vårt arbete, hur hade ungdomarna det idag, och de som inte hörde av sig av socialsekreterare och ungdomar – vad var deras uppfattning?

Vi som har byggt upp utredningsmodellen och arbetat med den i några år funderade på om det var en bra modell. Hade den varit ett stöd för socialsekreterarna i det fortsatta arbetet, fanns det ett behov av att utveckla eller förändra den och framförallt: bidrog vårt arbete till en fortsatt positiv utveckling i ungdomarnas liv?

Jag valde att fråga universitetslektor Göran Sandell, fil. dr. i socialt arbete, med lång och bred erfarenhet av utvärdering av socialt arbete, om han var intresserad. Samtidigt var det viktigt att någon från institutionen var med som kunde fortsätta arbetet med det resultat som utvärderingen gav. Det föll sig naturligt att fråga Jeanette Olsson, som är socionom och arbetar som utredningssekreterare på Villa Ljungbacken. Hon hade efterlyst en utvärdering och var själv mycket intresserad av att delta i en sådan. Jeanette fick tjänstledigt halvtid under en tid för att under Göran Sandells handledning arbeta med utvärderingen.

Villa Ljungbacken beviljades medel från Statens institutionsstyrelses FoU-enhet för att kunna genomföra utvärderingen. Jag vill rikta ett tack till FoU-enheten för bidraget med pengar, till Göran och Jeanette för ert arbete, men framförallt vill jag rikta ett mycket varmt tack till alla ni ungdomar, föräldrar och socialsekreterare som har medverkat i denna utvärdering.

Gunilla Aleniusson
Institutionschef

Innehållsförteckning

Förord	3
1. Bakgrund	6
2. Syfte	11
3. Metod och genomförande	12
4. Ungdomarna i utvärderingen	16
5. Intervjuer med socialsekreterare	21
6. Intervjuer med familjer	39
7. Analys och slutsatser	73
8. Förslag till förändringar	81
Litteraturlista	84
Bilaga	85

1. Bakgrund

Villa Ljungbacken

Villa Ljungbacken är en akut- och utredningsinstitution som har sju platser och tar emot flickor och pojkar mellan 13 och 16 år. Det är ett så kallat §12-hem och huvudman är Statens institutionsstyrelse, SiS. Villa Ljungbacken är en öppen institution, som kan låsas till en sluten institution vid behov, något som i stort sett aldrig inträffar. Ungdomar placeras med stöd av LVU (Lagen om vård av unga) eller SoL (Socialtjänstlagen).

Villa Ljungbacken öppnade 1990 och tog emot sin första elev i november det året. Då var Villa Ljungbacken en del av Gräskärns skol- och ungdomshem med Bohuslandstinget som huvudman. Tillkomsten av Villa Ljungbacken var ett led i den differentiering som hade påbörjats inom ungdomsvården i Bohuslandstinget. Landstinget hade blivit huvudman för §12-hemmen 1983, då staten lämnade ifrån sig ansvaret. 1994 var det dags för staten att åter ta ansvaret för §12-hemmen och en ny myndighet inrättades, Statens institutionsstyrelse, SiS. Villa Ljungbacken blev en självständig institution inom ramen för SiS.

Den första eleven skrevs in i november 1990 och från dess till 970630 har 140 ungdomar varit inskrivna på Villa Ljungbacken. Av dem utreddes 98 stycken, 3 stycken påbörjades en utredning på men av olika anledningar avbröts de, och 39 ungdomar har varit akutplacerade. Andelen utredningsuppdrag har stigit med åren och 1995 till 1997 gjordes utredningar av alla ungdomar utom 7.

Tabell 1. Antal ungdomar och uppdrag

År	Antal ungdomar	Utr.	Akut
1990	6	0	6
1991	21	9	12
1992	18	15	3
1993	20	13	7
1994	21	14	7
1995	19	18	1
1996	22	19	3
970630	13	10	3
Summa	140	98	42

Sammanlagt har 71 flickor och 69 pojkar varit placerade på Villa Ljungbacken mellan 1990 och 1997. 68 elever har varit placerade med stöd av SoL och 69 stycken har

varit placerade med stöd av LVU. 56% av pojkarna och 44% av flickorna har placerats med stöd av LVU.

Tabell 2. Ungdomarnas kön och det lagrum med vars stöd de placerades

År	Flickor			Pojkar			Totalt
	SoL	LVU	Summa	SoL	LVU	Summa	
1990	2	2	4	0	2	2	6
1991	4	3	7	2	12	14	21
1992	5	4	9	3	4	9*	18
1993	4	4	8	6	5	12*	20
1994	6	6	12	4	5	9	21
1995	9	3	12	2	5	7	19
1996	7	5	12	7	3	10	22
1997- -05-31	3	4	7	4	2	6	13
Sa	40	31	71	28	38	69	140

* 1992 saknas det uppgifter om lagrum för två pojkarna och 1993 för en.

Den genomsnittliga inskrivningstiden är drygt tre månader. Utredningstiden är åtta veckor och Villa Ljungbacken presenterar sitt förslag till fortsatta vårdinsatser efter cirka sex veckor och är sedan med och motiverar ungdomen för vidare vårdinsatser. Att placeringstiden blir längre beror på att det ofta tar längre tid än två veckor för socialtjänsten att ta fram de vårdinsatser och eventuell plats på annan institutionen eller familj som ungdomen behöver. De akutplacerade ungdomarna kan vara placerade från ett par dagar till flera månader.

Tabell 3. Genomsnittlig placeringstid, antal månader

År	Akut	Utr.	"Långliggare" (dvs mer än sex månader)
1990-			
1991	2,3	2,3	En elev 10 mån och en elev 13,5 mån.
1992	2,2	3,1	En elev 14 månader.
1993	1,7	3,2	En elev 10 månader.
1994	2,0	3,4	En elev 7 månader.
1995	—	3,4	En elev knappt 7 månader.
1996-97	0,7	3,0	En elev 8 månader.

De sk "långliggarna" har inte medräknats i ovanstående genomsnittstid.

På Villa Ljungbacken arbetar idag 17 personer. Institutionschef och biträdande institutionschef, tre lärare, en psykolog på halvtidstjänst, 8 behandlingsassistenter och två utredningssekreterare, samt en kokerska. Utredningssekreterarna är socionomer, behandlingsassistenter har olika utbildning, som fritidspedagog, fritidsledare och mentalskötare. De flesta har utöver sin grundutbildning fått en socialpedagogisk

utbildning genom arbetet. Dessutom går personalgruppen i en relativt omfattande familjeterapiutbildning.

Under tiden Villa Ljungbackens huvudman var Bohuslandstinget var upptagningsområdet Göteborgs- och Bohuslän. När SiS övertog huvudmannaskapet blev upptagningsområdet hela landet, men i princip kommer ungdomarna från samma region som förut. Ungdomarna har oftast haft skolproblem, ibland har det förekommit kriminalitet och det har i stort sett alltid förekommit mycket konflikter i hemmet. En mindre del av ungdomarna har använt narkotika, medan de flesta har använt alkohol.

De uppdrag Villa Ljungbacken får för akutplaceringarna ser olika ut, men handlar alltid om att socialtjänsten anser att ungdomen inte kan vistas hemma och att en placering därför är nödvändig i väntan på andra alternativ.

Utredningsmodellen

Villa Ljungbacken har arbetat fram en utredningsmodell som i stort sett alltid används. Den utgår från objektrelationsteori i kombination med systemteori. När en ungdom blir inskriven på Villa Ljungbacken bestäms först vilket av de två teamen som ungdomen skall tillhöra. Sedan utses en kontaktperson för ungdomen och en för föräldrarna. Vid ett inskrivningssamtal med ungdomen, föräldrarna och socialsekreteraren, undersöks varför ungdomen placeras på Villa Ljungbacken och vilka förväntningar som finns, samt görs en presentation av Villa Ljungbackens personal och arbetssätt.

Därefter har kontaktpersonen för föräldrarna tre träffar med föräldrarna. Första gången får föräldrarna fritt berätta om hur de ser på situationen, hur problemen uppkommit och vad de tror behövs för att det skall fungera bättre framöver. Vid detta tillfälle presenteras också det intervjumaterial som Villa Ljungbacken använder sig av. Det är en intervju som är utvecklad ur Kälvesten, som utgår från ett tregenerationsperspektiv. Intervjun genomförs andra gången personalen träffar föräldern och sker i stort sett alltid i deras hem. Tredje gången återkopplas intervjun, de får se det skrivna materialet och ändra om det är något som uppfattats fel och här kan också en första tolkning av intervjun presenteras.

Kontaktpersonen för ungdomen gör en intervju med denne, som berör ungdomens relation till familjen, övrigt nätverk, skola och fritid, vilka problem den unge har, vad han/hon vill ha hjälp med och vilka framtidsplaner ungdomen har. Dessutom observeras också ungdomen, hur denne förhåller sig till personal och andra ungdomar, hanterar olika situationer, kontakt med familjen osv. Intervjun och schemat för observationerna har utvecklats i samarbete med psykolog Björn Roald Larsen.

Villa Ljungbackens skola ligger i fristående lokaler och består av teorisalar och salar för träteknik. Skolans uppgifter är att göra en pedagogiskt utredning, samt att öka elevernas motivation till kunskap. Lärarna testar hur ungdomarna ligger i olika kärnämnen, hur de förhåller sig till kunskap, hur koncentrationsförmågan är och hur de fungerar i grupp. Lärarna intervjuar ungdomen om deras skoltid och planerar

utredningstiden individuellt efter ungdomens förutsättningar och behov. Villa Ljungbackens lärare tar också kontakt med lärare från hela skoltiden för att få deras bild av vederbörande. Villa Ljungbackens skola har under de sista åren utvecklats mycket, både vad gäller utredningsmetodik och pedagogik. En följd av detta är att de pedagogiska utlåtandena har blivit betydligt fylligare.

Psykologen träffar ungdomen minst tre gånger då hon samtalar med ungdomen och genomför olika test med denne. Det är personlighetstest, projektivt test, självskattningstest, nätverkskarta och vid behov även uppmärksamhetstest. Psykologen tar också del av de observationer som görs av den unge, samt av akt- och utredningsmaterial. Psykologen skriver ett psykologiskt utlåtande, som finns med i utredningen. Dessa utlåtanden har under de sista åren blivit fylligare då psykologen genomför fler test.

Efter cirka sex veckor träffas teamet och psykologen för att tolka och bedöma allt material som kommit in. Det är intervjuerna med ungdomen och föräldrarna, observationerna av ungdomen på institutionen, samt de psykologiska och pedagogiska utlåtandena. Psykologen leder detta möte. En familjekarta görs upp och barnets och dess familjs behov, problem och resurser analyseras. Behoven konkretiseras i form av förslag som rör fortsatta vårdinsatser. Dessa rör oftast samtalskontakter, terapier, placeringar på institution eller i familjehem och olika former av stöd i skolan.

Först härefter möter Villa Ljungbacken företrädare för den placerande socialtjänsten och presenterar material, bedömning och förslag, samt diskuterar detta för att nå konsensus. Villa Ljungbacken försöker så konkret som möjligt beskriva familjens behov och vad för slags vårdinsatser som skulle behövas. Sedan träffar Villa Ljungbacken föräldrarna, tillsammans med socialtjänsten, och presenterar hela utredningen samt diskuterar denna. Efter detta får ungdomen ta del av förslaget och av diskussionen som förts och säga vad han eller hon anser. Oftast vill ungdomen bara ha reda på förslagen och bearbetar själva innehållet i utredningen först efteråt. Då finns personalen där för att förklara – hur, varför och vad som kommer att hända. Vid överlämningarna medverkar kontaktpersonerna och den som ansvarar för utredningen. Utredningen är oftast färdigskriven ett par veckor efter mötet och skickas till socialtjänsten och föräldrarna. Är ungdomarna kvar på Villa Ljungbacken kan naturligtvis innehåll och bedömningar återigen gås igenom och förklaras för dem som så vill.

Tankarna kring en utvärdering växer fram

Under 1995 växte tankarna på att utvärdera Villa Ljungbackens verksamhet fram. Utredningsmodellen var inarbetad och många ungdomar hade varit placerade på Villa Ljungbacken. Vi undrade hur det har gått för dem, om våra bedömningar och förslag var riktiga, vad familjerna tyckte om oss och våra utredningar i efterhand och vad våra beställare socialtjänsten tyckte. Arbetsgruppen var stabil och samarbetad och det fanns förutsättningar för att gå vidare och utveckla arbetet. Institutionsche-

fen Gunilla Aleniusson tog kontakt med Göran Sandell, fil. dr. i socialt arbete, med lång erfarenhet som forskare och som tidigare bistått Bohuslandstinget med en modell för integrerad utvärdering, vilken använts på samtliga institutioner inom landstingets sociala verksamhet. Han var intresserad av att åta sig utvärderingsuppdraget. Villa Ljungbacken äskade pengar från SiS forsknings- och utvecklingsavdelning och anslaget beviljades i oktober 1995. Göran Sandell föreslog att någon av personalen på Villa Ljungbacken skulle arbeta med utvärderingen på halvtid under hans ledning och på detta sätt skulle utvärderingen redan från början bli integrerad i verksamheten. Jeanette Olsson, en av utredningssekreterarna, hade redan tidigare sagt sig vara intresserad av att arbeta med att utvärdera verksamheten och hon tackade ja till det uppdrag som hon blev erbjuden. Jeanette är socionom och har arbetat på Villa Ljungbacken sedan april 1992. Gunilla Aleniusson, Göran Sandell och Jeanette Olsson träffades första gången i november 1995 för att dra upp riktlinjerna för utvärderingen och i december tog projektet sin början.

2. Syfte

Syftet med föreliggande studie är att utvärdera Villa Ljungbackens utredningsverksamhet och den utredningsmodell som härvid används. Den långsiktiga tanken är att kunna ge förslag till förbättringar av Villa Ljungbackens utredningsarbete, som kan vara till nytta för den socialtjänst som här placerar ungdomar för utredning och ytterst kommer berörda ungdomar och deras familjer tillgodo.

Syftet leder fram till följande huvudfrågeställningar:

- Hur uppfattas utredningsmodellens förhållningssätt, innehåll och genomförande av berörda ungdomar och föräldrar, samt av respektive placerande socialtjänst?
- Har utredningen givit socialtjänsten ett tillräckligt beslutsunderlag och har de erhållna kunskaperna kunnat användas i det fortsatta behandlingsarbetet?
- Vad händer i de berörda ungdomarnas liv efter utredningstiden på Villa Ljungbacken?
- Går det att se någon skillnad i ungdomarnas fortsatta utveckling – om utredningsförslaget har följts eller inte?

Målgrupp

För att kunna dra slutsatser beträffande Villa Ljungbackens utredningsmodell måste de ungdomar som ingår i undersökningen ha varit föremål för just denna utredningsmodell. Dessutom bör det enligt vår bedömning ha gått minst 6 månader efter utredningens avslutande för att uppföljningsresultaten beträffande ungdomarnas fortsatta utveckling skall vara tillräckligt säkra.

Efter ett inledande utvecklingsår fick Villa Ljungbackens utredningsmodell sin sedan dess tillämpade form – i början av 1992.

De första intervjuerna med familjer och socialsekreterare planerades till våren 1996. Detta innebar att ungdomarnas utredningar måste ha avslutats senast juni 1995 för att 6 månader skall ha hunnit passera till uppföljningen.

De ungdomar som varit akutplacerade, och alltså inte utretts, uteslöts följaktligen ur studien.

Samtliga 45 ungdomar som uppfyllde ovanstående urvalskriterier, det vill säga utretts enligt modellen mellan 1992 och juni 1995, bildade således studiens undersökta ungdomsgrupp.

3. Metod och genomförande

Utvärderingen består metodologiskt av ett antal steg.

1. Göran Sandell studerar ett 20-tal utredningsakter samt intervjuar samtlig personal: institutionschefer, utredningssekreterare, behandlingsassistenter, psykolog och lärare för att bilda sig en egen uppfattning av hur Villa Ljungbackens utredningar genomförs teoretiskt och metodologiskt, samt hur dessa dokumenteras och kommuniceras med ungdomens familj och placerande socialtjänst.

Göran återför de insamlade kunskaperna i sammanfattad form till den samlade personalen vid Villa Ljungbacken – för information och diskussion samt för att stämma av eventuella oklarheter.

Dessa studier och intervjuer redovisas däremot inte separat. De bildar snarare en gemensam kunskapsbas (för Göran Sandell och Jeanette Olsson) som mera indirekt redovisas i beskrivningen av Villa Ljungbackens utredningsmodell, i vår gemensamma analys samt i våra slutsatser och åtgärdsförslag.

2. Göran och Jeanette utvecklar tillsammans en multivaribel statistikmodell (som återfinns i bilagan) för översiktlig bedömning av samtliga 45 utredningsärenden.

3. Jeanette läser igenom varje ärende, sammanfattar och för efterhand in dessa data i översiktstabellen. Eventuella oklarheter och tolkningssvårigheter stäms av kontinuerligt under detta arbete.

4. Intervjuformulär utvecklas för intervjuer med samtliga berörda socialsekreterare och ett urval av de berörda familjerna. Intervjuerna får formen av semistrukturerade djupintervjuer med följande frågeområden och underrubriker:

- **Samarbetet mellan Villa Ljungbacken och socialtjänsten**

Varför valde socialtjänsten att placera den unge på Villa Ljungbacken?

Villa Ljungbackens allmänna uppläggning och information.

Villa Ljungbackens bemötande och deras känsla av delaktighet i processen.

Kommentarer.

- **Villa Ljungbackens förhållningssätt gentemot ungdomen och föräldrarna**

Allmän uppläggning och information från Villa Ljungbacken.

Etik och människosyn.

Grad av ansvar och delaktighet/klar ansvarsfördelning?

Kommentarer.

- **Vistelsen på Villa Ljungbacken**

Det akuta omhändertagandet.

Bryta ungdomens destruktiva beteende.

Krisbearbetning, både för den unge och föräldrarna.
Det dagliga livet på Villa Ljungbacken.
Motivation för förslag.
Kommentarer.

• **Utredningen**

Kunskapsunderlaget.
Är dessa delar bra som underlag för socialtjänstens beslut?
Har Villa Ljungbacken gått tillräckligt djupt? Förstod de situationen?
Kommentarer.

• **Villa Ljungbackens förslag**

Den sammanfattande bedömning.
Den muntliga överlämningen.
Villa Ljungbackens förslag.

• **Nyttan för den unge och familjen**

Resultatet i verkliga livet.
Ny planering eller placering.

• **Sammanfattande uppfattning om Villa Ljungbacken**

Stämde deras förväntningar med verkligheten?
När de ser på helheten, vad är Villa Ljungbackens styrka och svagheter?
Kan de tänka sig att placera igen?
Har de förslag till förbättringar av Villa Ljungbackens arbete?

Intervjuformuläret för familjeintervjuerna ser i stort sett likadant ut förutom att frågorna då riktar sig till ungdomarna och föräldrarna.

5. En för Göran och Jeanette gemensam pilotintervju genomförs med en berörd familj – för att stämma av vår gemensamma referensram och för att kontrollera att intervjuens frågeområden och uppläggning fungerar.

6. Jeanette genomför planerade intervjuer med samtliga berörda socialsekreterare. Göran och Jeanette har en gemensam genomgång och tolkning av eventuella oklarheter. Sammanställning och bearbetning av samtliga socialsekreterarintervjuer görs.

7. Åtta familjer väljs ut i ett styrt urval som innebär att
– två familjer har en ungdom med positiv vidareutveckling
– fyra familjer har en ungdom med fortsatta behandlingsinsatser
– två familjer har en ungdom med negativ vidareutveckling.
Fyra av ungdomarna är flickor och fyra är pojkar.

8. Jeanette genomför intervjuer med dessa familjer. Familjeintervjuerna bearbetas, analyseras och sammanställs.

9. Efter att samtliga intervjuer genomförts kan översiktstabellen färdigställas

genom att den tidigare sammanställningen kompletteras med data under variablerna "placering", "ny planering", "nuvarande placering" (vid uppföljningstillfället) "aktuell" (inom socialtjänsten) samt "resultat".

10. Slutligen kan de sammanlagda kunskaperna från översiktstabellen och samtliga intervjuer analyseras i försök att finna samvariation, samband och mönster. Utifrån dessa kunskaper föreslås förändringar av Villa Ljungbackens utredningsarbete.

Genomförandet

Genomförandet skedde som planerats enligt punkt 1 till 5.

Under början av 1996 tog Jeanette via telefon kontakt med socialsekreterarna för att höra om de ville bli intervjuade. De flesta arbetade kvar, men en del hade bytt tjänst och det tog ett tag innan samtliga var lokaliserade. Samtliga var villiga att ställa upp och i en del fall bestämdes tid med både dåvarande och nuvarande handläggare. Fem av intervjuerna gjordes via telefon. Övriga gjordes på socialsekreterarnas arbetsplats, förutom en som gjordes i socialsekreterarens hem då han hade bytt arbete. Det hände att Jeanette åkte för att göra en intervju efter att ha avtalat tid, men när hon kom fram så var socialsekreteraren inte där. Antingen var hon sjuk eller ute på ett akut ärende. Alla ställde dock upp och en del gjorde det på sin fritid. Det var intressant att åka runt och besöka de olika socialkontoren. Det är stor skillnad på "miljöerna" – en del är mycket slutna, medan andra inte ens har en reception utan man kommer direkt in i ett kontorslandskap. Socialsekreterarna minns olika mycket och ju längre tid som förflutit desto mindre minns de, generellt sett. Fördelen med de som varit utskrivna länge är att det är lättare att bedöma hur det går för dem.

Samtliga intervjuer gjordes med hjälp av anteckningar. Av integritets- och motivationsskäl användes inte bandspelare, varken i ungdoms- och familjeintervjuerna eller i intervjuerna med socialsekreterarna.

Intervjuerna med socialsekreterarna genomfördes under våren 1996. Efter att samtliga intervjuer var genomförda började arbetet med att sammanställa och analysera resultaten. Sammantaget visade resultaten att 34 av de totalt 45 ungdomarna utvecklats positivt efter utredningen. 10 ungdomar fungerar så bra att deras socialsekreterare hade avslutat deras respektive ärenden och 24 ungdomar hade en fortsatt positiv utveckling med fortsatt bistånd i form av placeringar, samtalskontakter eller annan behandling.

8 ungdomar hade haft en mera negativ utveckling efter utredningen. 3 av ungdomarna var inte aktuella hos socialtjänsten, men där bedömdes ändå att det fanns en del problem. 5 av ungdomarna hade haft en mycket negativ vidareutveckling.

I 3 fall visste inte socialsekreterarna hur det hade gått då familjen flyttat.

Utifrån dessa resultat beslutade vi att intervju två familjer där ungdomen hade haft en negativ vidareutveckling, två där socialsekreteraren bedömt att ungdomen hade haft en positiv vidareutveckling och därför avslutat ärendet och fyra familjer där behandlingen fortfarande pågick.

Det visade sig vara omöjligt att intervjua de ungdomar som haft en negativ vidareutveckling. Två var avvikna, en tredje fanns det ingen adress till, en satt i fängelse och den sista var i så psykiskt dåligt skick att hon inte orkade med att intervjuas.

Därför intervjuades tre familjer som inte längre var aktuella hos socialtjänsten och fem som fortfarande var aktuella i behandling. Fyra pojkar och fyra flickor intervjuades. I ett av fallen var det inte möjligt att intervjua pojkens föräldrar, då mamman flyttat till Danmark och jag intervjuade då ett annat föräldrapar, till en pojke som också är aktuell. Detta innebär att det är 9 olika familjer som är intervjuade, men bara 8 föräldrar/föräldrapar och 8 ungdomar.

I tre fall intervjuades mamman och ungdomen gemensamt och i en av dessa intervjuer deltog styvpappa. I de övriga fem fallen intervjuades föräldrarna och ungdomen separat. I två familjer har båda föräldrarna intervjuats, i de övriga bara mamman då hon är ensam vårdnadshavare.

Samtliga familjeintervjuer var genomförda innan 1997. Därefter har dessa intervjuer sammanställts och analyserats. Efter det har samtligt material analyserats och utifrån detta har vi dragit vissa slutsatser och lagt förslag till en del förändringar av Villa Ljungbackens utredningsarbete.

4. Ungdomarna i utvärderingen

I detta kapitel beskrivs de ungdomar som är med i utvärderingen. Bakgrundsvariabler som kön, ålder och uppväxtförhållanden redovisas liksom tidigare insatser, vistelselängden på Villa Ljungbacken, Villa Ljungbackens förslag, placering och nuvarande situation. Detta beskrivs först i text och tabeller utifrån en variabel i taget. I bilagan återfinns den multivariabla översiktstabellen. Informationerna under punkterna 1 till 12 är hämtade från Villa Ljungbackens akter över respektive ungdom och informationen under punkterna 13 till 16 kommer från de intervjuer som gjorts med socialsekreterarna och som ingår i denna utvärdering. I de fall där intervjuer även har gjorts med familjerna har informationen från dem vägts samman med informationen från socialsekreterarna.

Syftet med kapitlet är att ge en bred kunskap om ungdomarna som ingår i utvärderingen. 45 ungdomar deltog i utvärderingen. Den första placerades 920213 och den sista skrevs ut 950716.

1. Kön

Den undersökta gruppen bestod av 25 flickor och 20 pojkar.

2. Lagrum

Sammanlagt placerades 24 ungdomar med stöd av SoL. 20 av dessa var frivilligt placerade hela tiden medan 4 fick LVU under placeringen. Sammanlagt placerades 21 ungdomar med stöd av LVU. 17 av dem var placerade med stöd av LVU under hela vistelsetiden medan fyra efter en period blev frivilligt placerade. Det är alltså en liten övervikt av frivilligt placerade elever.

3. Placerande kommun

Kommun	Antal ungdomar som placerats vid Villa Ljungbacken av resp. kommun
Göteborg	13
Uddevalla	5
Halmstad	3
Partille	6
Härryda	5
Kungälv	1
Stenungsund	3
Tjörn	1
Trollhättan	2
Lidköping	1
Vårgårda	1
Lysekil	3
Mellerud	1

4. Tid för placeringen och placeringens längd

År	Antal undersökta ungdomar som placerades resp. år på Villa Ljungbacken
1992	13
1993	14
1994	14
1995	4

Nedan framgår hur länge eleverna var placerade på Villa Ljungbacken. De flesta var placerade i två månader, men genomsnittstiden för placeringarna var drygt 3,5 månader.

Mån.	Antal
ca 1	1
1,5	1
2,0	15
2,5	5
3,0	4
3,5	3
4,0	5
4,5	2
5,0	1
5,5	3
6,0	2
6,5	0
7,0	1
9,5	1
14	1

5. Ålder vid placeringen

Nedan framgår vilken ålder ungdomarna hade när de placerades på Villa Ljungbacken och hur många de var. Det är en jämn fördelning mellan 13 och 16 år, som är den åldersgrupp som Villa Ljungbacken tar emot. Vid intervjutillfällena var dessa ungdomar mellan 14 och 20 år.

Ålder	Antal
12	1
13	9
14	10
15	14
16	11

6. Vårdnadshavare

Mamman är ensam vårdnadshavare i 30 fall.

Pappan är ensam vårdnadshavare i 4 fall.

Föräldrarna har gemensam vårdnad i 9 fall.

I 2 fall är ungdomen adopterad av ett par.

I 2 av 3 familjer är alltså mamman ensam vårdnadshavare.

7. Separation från förälder och elevens ålder

36 av 45 ungdomar har upplevt någon separation, medan 9 stycken inte har gjort det. Med separation menas här att föräldrarna separerat och att barnet inte längre lever konstant med båda föräldrarna eller att barnet blivit adopterat eller familjehemsplacerat. 8 av 10 ungdomar har alltså någon gång blivit separerade från en förälder. I 23 fall skedde separationen då barnet var mellan 0 till 3 år.

8. Huvudsaklig uppväxt

Familjekonstellation	Antal ungdomar som har växt upp i resp. konstellation
Biologiska föräldrar	9
Enbart mamman	8
Mamma och styvpappa	8
Först båda föräldrarna, därefter mamman och sedan mamma och styvpappa	5
Först båda föräldrarna och sedan mamman	4
Den unge har bott hos föräldrarna växelvis	4
Först båda föräldrarna och sedan pappan	2
Adoptivföräldrar	2
Först mamma och sedan familjehem	1
Först mamma och sedan mormor	1
Först mamma och styvpappa och sedan pappa	1

9. Syskon

19 ungdomar har enbart yngre syskon,

12 ungdomar har enbart äldre syskon,

10 ungdomar har både äldre och yngre syskon och

3 ungdomar har inga syskon.

Det innebär att drygt 4 av 10 ungdomar är äldst i syskonskaran.

I genomsnitt har eleverna 2,77 syskon var.

10. Invandrarbakgrund

17 av 45 ungdomar har invandrarbakgrund. 4 av 10 ungdomar har alltså invandrarbakgrund. Hur ser deras bakgrund ut?

Familjekonstellation bland ungdomarna med invandrarbakgrund	Antal ungdomar med resp. familjekonstellation
Svensk mamma och utländsk pappa	5
Svensk pappa och utländsk mamma	2
Båda föräldrarna är utländska	8
Barnen är adopterade	2

11 föräldrar är finska och 2 är norska, det vill säga 13 föräldrar är från Norden.
6 föräldrar är från övriga Europa och 3 föräldrar är utomeuropeer.

11. Tidigare insatser

I 38 fall hade tidigare insatser gjorts. 24 ungdomar hade haft någon form av samtalskontakt, oftast med BUP eller socialsekreterare. 11 hade varit på någon form av behandlingshem. 9 av ungdomarna hade gått i specialklass. 6 ungdomar hade haft kontaktperson eller kontaktfamilj, 8 hade varit i familjehem eller jourfamilj och 2 av familjerna hade haft hemterapeuter.

12. Villa Ljungbackens förslag kontra socialtjänstens faktiska placering

Villa Ljungbacken föreslog att ungdomen skulle flytta tillbaks hem i 8 fall,
placeras i familjehem i 15 fall,
placeras i HVB-hem i 5 fall,
placeras på ett öppet behandlingshem i 15 fall,
placeras på ett behandlingshem med möjlighet att sluta till i 1 fall och
bo på folkhögskola i 1 fall.

I realiteten blev resultatet att
12 flyttade tillbaks hem,
6 placerades i familjehem,
7 i HVB-hem,
14 på öppet behandlingshem,
5 på mer slutet behandlingshem, samt
1 i jourhem.

I 27 av 45 fall blev således socialtjänstens placering densamma som Villa Ljungbacken föreslagit. Villa Ljungbackens förslag rör fler delar än själva placeringen, de handlar också om typ av behandling, relationer, framtid etc och i flera fall har även detta infriats.

13. Ny planering?

32 av ungdomarna har hunnit flytta en eller fler gånger. 14 av dem har varit placerade, men flyttat hem eller till egen lägenhet. 1 har flyttat hemifrån till egen lägenhet. 3 har bott hemma och sedan blivit placerade. 14 av ungdomarna har varit placerade på två olika behandlingsalternativ (1 har varit på tre) och en del har sedan flyttat hem. 13 av ungdomarna bor kvar på samma ställe.

14. Nuvarande placering

13 av ungdomarna bor hemma hos sina föräldrar och 9 bor i egen lägenhet.
12 av ungdomarna är på behandlingshem, 3 bor i HVB-hem och 4 bor på familjehem.

I 2 fall vet inte socialtjänsten var ungdomen befinner sig för ärendet är inte aktuellt, 1 ungdom sitter i fängelse och 1 är inlagd på psykiatrisk klinik.

15. Aktualitet för insatser från socialtjänsten

26 av ungdomarna är fortfarande aktuella medan ärendena för 19 av ungdomarna har avslutats, på grund av positiv utveckling (10 st), ålder eller flytt.

16. Resultat vid uppföljning

Av de totalt 45 ungdomarna har 10 utvecklats så positivt att socialtjänsten avslutat deras respektive ärenden och 24 utvecklats positivt och får fortsatt bistånd i form av placering, samtalskontakt eller annan behandling. Vid uppföljningen har det således gått förhållandevis bra för 34 av 45 ungdomar.

För 8 av ungdomarna har utvecklingen efter vistelsen på Villa Ljungbacken varit delvis negativ eller mycket negativ.

I 3 ärenden saknade socialsekreterarna kunskap om ungdomarnas fortsatta utveckling då deras respektive familjer flyttat från den placerande kommunen.

Vid analys av översiktstabellen och intervjuerna har inga tydliga samband hittats mellan de ungdomar som har utvecklats positivt och inte heller mellan de ungdomar som har utvecklats negativt.

5. Intervjuer med socialsekreterarna

Resultaten redovisas för respektive fråga och för att ge en större förståelse för svaren är de belysta med citat. Samtliga kommentarer redovisas och är ordnade i tidsföljd, så att de sist placerade ungdomarna kommenteras först.

1. Samarbetet mellan Villa Ljungbacken och socialtjänsten

Varför valde socialtjänsten att placera den unge på Villa Ljungbacken?

11 av socialsekreterarna berättar att de placerade ungdomen på Villa Ljungbacken för att det fanns ett akut placeringsbehov, att den unge inte kunde vara hemma av olika anledningar, till exempel kriminalitet eller missförhållanden i hemmet eller att en tidigare institution inte hade hanterat den unges problematik. 18 stycken tar upp utredningsbehovet och för resterande 16 är det en sammanvägning av dessa behov. Även i de 11 ärenden där det primära var att placera ungdomen fanns således ett utredningsbehov.

”Utredningshem är ett oerhört värdefullt steg för att slussa en ungdom från hemmet till en annan placering. Därför placerade jag på utredningshem istället för att göra en egen utredning. Processerna som skapas på Villa Ljungbacken kan man inte få på ett socialkontor.”

Alla har inte tydligt specificerat anledningen till placeringen utan talar mer om varför det blev just Villa Ljungbacken. 17 socialsekreterare säger att det blev Villa Ljungbacken för att de blev anvisade plats där, 9 tycker att det ligger bra geografiskt, 7 talar om tidigare positiva erfarenheter, 6 berättar att kolleger har rekommenderat Villa Ljungbacken till dem, 3 hänvisar till att de fick information som var bra, 1 tar upp att det var rätt åldersgrupp och 1 säger att hon hellre hade placerat på BUP, men där var det fullt.

Villa Ljungbackens allmänna uppläggning och information

De flesta av socialsekreterarna gav först ett kort och koncist helhetsomdöme om uppläggning och information som de sedan utvecklade. 7 socialsekreterare ansåg att det var väldigt bra, 26 ansåg att det var bra, 6 uppgav att de inte hade något att anmärka på och 6 tyckte att en del var bra och en del var dåligt.

11 socialsekreterare uppger att uppläggningsen var tydlig, strukturerad och välorganiserad, 9 att de fick mycket och bra information, 3 att de ansåg att samarbetet var mycket gott, 3 att upplägget var bra, 2 att utredningstiden inte stämmer med tiden då länsrätten kräver in LVU-utredningen.

Villa Ljungbackens bemötande och socialtjänstens känsla av delaktighet i processen

När det gäller bemötandet uttrycker sig 15 socialsekreterare i termer av utmärkt, väldigt gott eller mycket bra. 27 anser att det var bra, positivt eller okej.

3 anser att det var sådär. De positiva tar upp aspekter som att det var trevliga människor, att det kändes bra att komma, att det var proffsigt och vänligt.

”Ett helt fantastiskt mottagande med värme, öppenhet och välvilja, smörgåsar och kaffe. Ingen grå institutionsvärld. ”

25 socialsekreterare anser att de var lagom delaktiga i processen, 7 upplevde att de var väldigt delaktiga, 4 att de var ganska delaktiga, 2 att de var lite delaktiga. 5 socialsekreterare anser i efterhand att de borde varit mer delaktiga och 2 upplever att de saknade uppbackning och stöd från Villa Ljungbacken.

Kommentarer runt samarbetet mellan socialtjänsten och Villa Ljungbacken

- Gott samarbete generellt sett och en klar ansvarsfördelning.
- Väldigt positivt inställd till Villa Ljungbacken, fungerade proffsigt.
- De var öppna för andra möjligheter, vi kunde ha en diskussion och de var inte låsta. Vi drog åt samma håll.
- Jag var väldigt nöjd med samarbetet förutom att kontaktpersonen för eleven inte sa något i länsrättsförhandlingen för att stötta mig.
- Funkade bra. Fast jag lärde aldrig känna eleven, men så är det ju på institutioner.
- Väldigt bra, jag kan inte komma på något negativt, bra samarbete.
- Det var mycket positivt med hela placeringen. Öppenhet, aldrig prestigefullt, givande och tagande och ett fruktbart samarbete.
- Så utmärkt det kunde bli. Helnöjd med placeringen. Skulle rekommendera Villa Ljungbacken.
- Bra att ha kontakt med ett begränsat antal personer.
- Man hade en bra uppfattning om ungdomar, en stor förståelse i hur man skall hantera dem. Jag är jättepositiv.
- Varm stämning.
- De kom t o m med förslag till familjehem, de hjälpte till på alla sätt och vis. De var med i inskolningen.
- Det tog för långt tid att göra utredningen. Jag fick göra en helt egen LVU-utredning. Detta är en besvikelse.
- Jag hade svårt att få hjälp med förslag på ställen. Jag hade tyckt att de var mer proffsiga om de hade kunnat ge sådan information också.
- Jag blev hela tiden tillgodosedd. Man visste vad man ville.
- Väldigt bra totalt sett.
- Alltid fungerat mycket bra.
- När det drog ut på tiden att hitta en plats upplevde jag ett misstroende från per-

sonalen att jag faktiskt la ner den tiden jag gjorde. Eleven var på rymmen länge och jag saknade en uppbackning från personalens sida att motivera eleven mera till att stanna kvar.

- De blev arga på mig för att jag hade sökt en plats på ett skolhem innan utredningen var klar.

- Jag önskade att jag kommit en vecka tidigare än föräldrarna för att få ta del av Villa Ljungbackens förslag, för då kunde man haft ett gemensamt förhållningssätt.

- Lätt, aldrig några problem, ”raka rör”, enkla att få tag på, funkade mycket bra.

- Enkelt att samarbeta med Villa Ljungbacken, inga konstigheter eller byråkratiskt, det mesta fixade sig och man kunde alltid ringa.

- Fungerade bra.

- Fungerade bra, inga stora meningsskiljaktigheter.

- Samarbetet fungerade väldigt bra med Villa Ljungbacken, vi hade ett likartat synsätt på ungdomars behov och elevens behov.

- Jag kände G sedan tidigare så det var enkelt att höra av sig. Jag kanske kunde ha åkt upp dit mer.

- Placeringen var en nödåtgärd.

- Även om jag är kritisk på vissa punkter så var kontakten med enskild personal bra.

- Personalbyten och turbulent. Förslaget som Villa Ljungbacken la presenterades först till eleven och familjen innan vi fick det. Förslaget var inte realistiskt. Det var ett dåligt arbetssätt och inte det man betalt för.

- Villa Ljungbacken skulle ha lyssnat mer på mig.

2. Villa Ljungbackens förhållningssätt gentemot ungdomen och föräldrarna

Allmän uppläggning och information från Villa Ljungbacken

37 anser att den allmänna uppläggnings och informationen till familjen var bra, 2 kan inte säga så mycket om det och 6 har en del kritik, som främst handlar om att kommunikationen till föräldrarna var bristfällig. De som är positiva tar till exempel upp respekten och öppenheten, att personalen gör hembesök hos föräldrarna, att man lyssnade och gjorde alla parter delaktiga.

Etik och människosyn

42 av socialsekreterarna anser att Villa Ljungbacken har en bra människosyn och etik utifrån det de såg och har kunskap om, 2 kan inte dra sig till minnes hur det var och 1 ansåg att föreståndaren var bra, men att viss personal var lite oproffessionell.

Grad av ansvar och delaktighet/klar ansvarsfördelning?

Av socialsekreterarna anser 34 att ansvarsfördelningen och delaktigheten var klar

och bra, 5 anser att det inte var helt klart, 2 anser att det fanns en tyst överenskom-
melse angående ansvarsfördelningen, 1 svarar att hon tror att hon kunde varit mer
delaktig, 3 svarade att de inte riktigt vet.

Kommentarer runt Villa Ljungbackens förhållningssätt gentemot ungdomen och föräldrarna

- Villa Ljungbacken var noga med struktur och tydlighet – positivt.
- Mamman reagerade över att småsyskonen inte fick någon mat på Villa Ljung-
backen när de var där på besök.
- Det var lite svårt när mamman inte var vårdnadshavare, men det skötte de bra.
De fick henne att delta utan att ha samma rättigheter som pappan.
- De var raka, stod för det de sett.
- Förhållningssättet var klart och tydligt. G var supertydlig och det tyckte vi var
bra.
- Jag var nöjd, de lät eleven ta del i mycket och de lyssnade på honom. De tog även
med mamman. De var hjälpsamma med att hitta ett ställe och avslutningsarbetet var
bra.
- Jättebra placering.
- Så tydliga de kunde vara.
- Det kändes som de kunde bemöta henne. Jag blev imponerad av H och hans sätt.
Jag träffade ingen lärare, så jag fick ingen kläm på skolan, men det var ju sommar.
- De hanterade eleven på ett duktigt och bra sätt.
- Vi var överens i det mesta.
- Det var bra att kontaktpersonen var med till det nya behandlingshemmet, men
det var inte bra att hon lämnade sitt telefonnummer till eleven.
- Biträdande föreståndare var med vid alla möten och ansvarsfördelningen mellan
föreståndare och kontaktperson blev inte klar. Detta är inget stort problem. Mycket
bra samtal mellan familj, socialtjänst och Villa Ljungbacken.
- Föräldrarna kände sig delaktiga. Man visade en väldigt respekt, det är det väsent-
ligaste.
- Rätt exemplariskt. G var väldigt klar med vad Villa Ljungbacken kunde och inte
kunde.
- De fångar in föräldrarna på det sätt som de behöver, de hittar dem där de är.
- Vi upplevde att de tog föräldrarnas parti mer än elevens. Speciellt psykologen
överbäddade föräldrarnas resurser.
- Mamman är svår att nå, men det lyckades de bra med. De är de enda som har lyc-
kats prata med henne.
- Jag funderar över om de gick på elevens charmiga och flirtiga sätt.
- Det fungerade bra. Om eleven inte hade tyckt att det var okej hade han inte stan-
nat.
- Villa Ljungbacken är något bra, tycker eleverna efteråt, trots att man håller på

gränser och regler. Det är det ställe som är minst institutionsmässigt av de ställen jag har sett, vilket är positivt för ungdomarna. Personalgruppen passar i verksamheten.

– Jag tror att jag hade kunnat vara ännu mer delaktig i processen, för utredningen är en begränsad period. Lite grann var vi tre öar – jag, familjen och Villa Ljungbacken. Det hade varit bra med fler gemensamma möten där vi träffats allihop.

– Jag tycker att förhållningssättet i grunden var gott. Man trodde på elevens positiva resurser. Sedan vid överlämnningen av förslaget blev det annorlunda, vilket gjorde fortsatt behandling svår.

– Tydligt. Klart vad som gällde.

– En period efter intervjuerna kände sig mamman bortkopplad, eleven blev viktigast. Då tog jag mycket kontakt med mamman, detta gjordes i en tyst överenskommelse mellan mig och Villa Ljungbacken. Djupintervjun väcker upp mycket, det är viktigt att Villa Ljungbacken och socialtjänsten är medvetna om detta. Det är bra med en klar uppdelning för socialtjänsten måste ha tid då, så att inte föräldern blir lämnad ensam.

– Den kulturella skillnaden fick de aldrig någon kläm på, mamman kunde ställa sig utanför genom att hänvisa till sitt ursprung. Hon hälsade aldrig på eleven, men eleven var välkommen hem.

– Man tog bra hand om mamman.

– Det var viktigt och bra att pappan togs på allvar. Mamman var avvisande och tyckte inte att barnet behövde detta.

– Väldigt positiv till förhållningssättet, men tveksam till om hon skulle ha varit där med tanke på de andra ungdomarna.

– Det var en lagom avvägd kontakt med mig och det kändes tryggt att ha henne där.

– När Villa Ljungbacken hade lagt förslaget till föräldrarna så skapades det stora förväntningar hos dem. De skulle ha lämnat förslaget till oss först.

– Det är viktigt att socialtjänsten och Villa Ljungbacken står för samma sak. Det får inte finnas prestige med. Så fungerade det inte i denna placering.

3. Vistelsen på Villa Ljungbacken

Det akuta omhändertagandet

25 av socialsekreterarna anser att det första och akuta omhändertagandet var bra, 5 anser att det var utmärkt, 13 vet inte hur det var för de var inte med och 2 berättar att de inte var med, men att familjen har sagt att det var okej.

Bryta ungdomens destruktiva beteende

Denna fråga var inte helt enkel att besvara för socialsekreterarna. Dels handlar det om vilken betydelse man lägger i begreppet destruktivt beteende och dels handlar det om vad man anser att det innebär att bryta det. En av Villa Ljungbackens uppgifter är att bryta ett destruktivt beteende under tiden den unge är placerad där, samtidigt som

det inte bedrivs någon planerad behandling. En del av socialsekreterarna beskriver ändå att den förändring som inträffade på Villa Ljungbacken levde kvar i den unge även efteråt.

26 av socialsekreterarna anser att ungdomens destruktiva beteende bröts – helt eller delvis, 5 svarar att det bröts under tiden den unge var på Villa Ljungbacken, 4 svarar att det inte bröts förrän efter en tid, 7 anser inte att det destruktiva beteendet bröts, 2 anser inte att det var ett destruktivt beteende innan heller och 1 vet inte.

Krisbearbetning, både för den unge och föräldrarna

21 av socialsekreterarna anser att Villa Ljungbacken hjälpte till att bearbeta den unges kris, 1 tror inte att Villa Ljungbacken hjälpte till med det, 9 vet inte, och 13 anser att den unge inte var i direkt kris.

14 av socialsekreterarna anser att Villa Ljungbacken hjälpte till med att bearbeta föräldrarnas kris – helt eller delvis, 10 anser inte att man hjälpte till med det, 10 vet inte, 11 tror inte att det var någon direkt kris och i 2 fall stöttade socialsekreterarna föräldrarna.

Det dagliga livet på Villa Ljungbacken

34 av socialsekreterarna tycker att det var bra och tar upp fördelar som att ungdomarna gjorde mycket, att det fanns skola, att kraven var lagom högt satta. 7 svarade att de inte såg tillräckligt mycket av det dagliga livet för att kunna uttala sig, 2 anser att skolan fungerade, men att det var svårt att få med den unge på fritidsaktiviteter, 1 anser att det var för mycket ”slapptid” och 1 socialsekreterare ansåg att den unge inte fick tillräcklig skolgång.

Motivation för förslag

När det gäller Villa Ljungbackens arbete med att motivera den unge för det förslag som socialtjänsten beslutade sig för anser 24 socialsekreterare att man utförde det bra, 5 anser att det inte förelåg något behov av motivationsarbete, 6 ansåg att Villa Ljungbacken kunde ha gjort mer, 4 anser att det inte gick att motivera den unge, 3 svarar att det inte skedde något motiveringsarbete då det fanns för lite tid, 2 minns inte och 1 anser att de kunde diskuterat mer runt ett gemensamt förhållningssätt.

Kommentarer runt ungdomens vistelse på Villa Ljungbacken

– Hon öppnade sig alltmer för vissa personer under tiden. Det kändes som hon var i goda händer.

– Det jag såg var helt okej. Väldigt bra att Villa Ljungbacken reagerade på tjejintrigerna och elevens gränslöshet.

– Det fungerade som jag hade väntat mig.

– Det föll väl ut i det hela. Det var synd att mammans sambo inte kunde ta större del i utredningen.

- Motiveringsarbetet var väldigt bra.
- Jag är mycket nöjd. De hanterade föräldrarna och avvikningarna mycket bra.
- Eleven älskade Villa Ljungbacken. Hon fick uppmärksamhet och blev sedd.
- Vi hade ganska tät kontakt med personalen och det fungerade. Vi samarbetade och det kanske gjorde att hon snabbt kom tillbaks från avvikningarna.
- Bra att man försökte hålla kontakt med nätverk – släktingar m m. Det var också bra att de var med i länsrätten.
- Vistelsen var bra.
- Efter ett uppträde som eleven berättade om för mig väcktes frågor som: Hur våldsamt är det här egentligen? och Hur mycket var eleven involverad? Vi diskuterade aldrig det ordentligt.
- Väldigt bra gränssättning, goda samtal mellan personal och ungdomar, gemensamhetskänsla mellan personal och ungdomar – inte vi och dom. Man hittar ungdomen där den är, man ser till individen. Själva attityden är positiv, det är inte uttröttad personal utan positiva, som tycker att det är roligt att arbeta. Det är en välkomnande atmosfär.
- Eleven trivdes.
- Det sköttes bra när han avvek, de ringde och jag fick hela tiden besked. S var lugn och "cool", på andra ställen kan det bli hur stirrigt som helst.
- När jag lämnat en ungdom på Villa Ljungbacken andas jag ut. Jag är lugn i att de fixar att ta hand om ungdomen på ett bra sätt. Det är viktigt.
- Positiv till placeringen överlag.
- Jag tyckte att hon fick en acceptans för den hon var samtidigt som man satte krav och tydliga gränser.
- Vi funderade över om eleven skulle lära sig värre saker hos dem, men den oron infriades inte. Hon säger själv att den tiden var viktig.
- Att låta kontaktpersonen för eleven bara vara "god" blev knepigt, framförallt för nästa ställe. Eleven fick göra mycket som hon ville på Villa Ljungbacken, på nästa ställe var det tvärtom.
- Eleven har alltid pratat om Villa Ljungbacken och personalen där. De har ett bra förhållningssätt, de är både konsekventa och flexibla.
- Kaotiskt, det hände saker hela tiden. Från vår sida fanns det en jätteoro för vad som skulle hända eleven.

4. Utredningen

Kunskapsunderlaget

När socialsekreterarna redovisar för sin uppfattning av det sammantagna kunskapsunderlaget använder 22 omdömen som fyllig, innehållsrik, gedigen, heltäckande, väldigt bra utredning, bra beskrivning, relevant perspektiv och bekräftande. 16 socialsekreterare använder omdömet bra eller i stora delar bra och 3 anser att kunskapsunderlaget är bristfälligt eller inte tillför något nytt, 1 anser att det var dålig

svenska i utredningen, de övriga 3 redogjorde inte för sin sammantagna uppfattning utan svarade bara på hur de uppfattade de olika delarna.

När det gäller de olika delarna så har inte alla socialsekreterare kommenterat varje del. De synpunkter som fördes fram redovisas.

Föräldraintervjuerna

20 av socialsekreterarna säger att föräldrarnas berättelse gav viktig information, att det var bra med djupet i intervjun eller kommenterade på annat sätt att de tyckte att den delen var bra. 7 tar upp att de tycker att det var synd att man inte fick till stånd en intervju med en förälder, 2 anser att man hade fokuserat för mycket på föräldrarna i utredningen och 1 anser att det skulle vara mer fokus på här- och nusituationen i berättelsen, 1 anser att den var "avklädande".

Elevintervjun

7 av socialsekreterarna kommenterade att elevintervjun gav ny information, som gav en tydligare bild eller stärkte tidigare intryck.

Observationerna/Vistelseberättelsen

7 av socialsekreterarna kommenterade vistelseberättelsen, 6 anser att den var bra – att den beskrev eleven väl och är en del de inte kan göra själva och 1 ansåg att observationerna skulle varit fylligare.

Psykologutlåtandet

25 av socialsekreterarna valde att kommentera psykologutlåtandet, 12 anser att det var för tunt, 10 anser att det var bra, 2 anser att det inte stämmer helt och 1 anser att psykologutlåtandet skall vara mer integrerat i utredningen.

Det pedagogiska utlåtandet

13 av socialsekreterarna kommenterade det pedagogiska utlåtandet. 7 ansåg att det var bra, värdefullt, fylligt var kommentarer runt det. 6 ansåg att det var lite kort eller att de hade önskat en mer preciserad och fyllig bedömning.

Är dessa delar bra som underlag för socialtjänstens beslut?

25 av socialsekreterarna anser att delarna i utredningen var bra som underlag för deras beslut.

14 anser att det var bra underlag, men saknar olika saker – 5 saknade en föräldraintervju, 2 saknade en redogörelse för hur eleven fungerade i sin förra skola, 2 saknade mer om elevens jaguppfattning, personlighet, konflikthantering osv, 1 saknade en djupare psykologisk utredning, 1 saknade en medicinsk undersökning, 1 saknade ett psykiatriskt utlåtande, 1 anser att man skulle ha tagit med syskonen också och 1 anser att ungdomens dyslexi skulle ha utretts mer.

4 av socialsekreterarna saknar beskrivning av samspelet mellan ungdomen och föräldrarna och övriga sociala relationer, hur man kan använda nätverket och en beskrivning av här- och nusituationen. 1 anser att det var bra förutom psykolog- och pedagogutlåtandet och en saknade föräldraintervjuer i utredningen.

Har Villa Ljungbacken gått tillräckligt djupt? Förstod de situationen?

23 av socialsekreterarna anser att Villa Ljungbacken gick tillräckligt djupt i sin utredning och att de förstod situationen i familjen, 11 anser att Villa Ljungbacken delvis förstod, men att exempelvis samspelet i familjen inte kom fram tillräckligt, 6 anser att man förstod och gick så djupt som det var möjligt. 4 anser inte att man förstod situationen, 2 anser att Villa Ljungbacken gick med ungdomen för mycket, 1 anser inte att mamman har de resurser som utredningen kom fram till, och 1 önskade att man hade träffat föräldrarna mer.

Kommentarer runt utredningen

– Man accepterade elevens berättelse lite väl enkelt, det hade varit på sin plats med lite positiva omtolkningar. En del av det negativa hon sa var för att reta vuxenvärlden. Jag saknade Villa Ljungbackens bedömning runt vad hon ville säga med det sättet att tala om sig själv.

– Jag har funderat runt djupintervjun. Mamman kände sig utlämnad vid den muntliga överlämningen då många fick ta del av hennes berättelse, en del av informationen kunde ha utlämnats. Hon orkade inte ta in allt, det fick motsatt effekt. Jag skulle vilja ha mer av här- och nusituationen vid överlämningen och inte så mycket om dåtiden. Rätt mycket var okänt för mig innan utredningen och det var bra att de gjorde hembesök.

– Utredningen var klar och grundlig, sa mycket och beskrev hur det var. Heltäckande, välgjord och bra innehåll.

– Det hade varit bra med mer familjemöten även med syskonen för att se var resurserna fanns. Jag hade velat ha inskrivningsdatum, utskrivningsdatum och kontaktpersonens namn på första sidan.

– Grundlig utredning, mycket välutvecklad, fick svar på frågeställningarna. Helnöjd med utredningen och den behandling som var.

– Jag saknar fortfarande "den begravda hunden", så här i efterhand blir det kanske orättvist att kräva den av Villa Ljungbacken. Eleven har varit placerad länge och börjar först nu lätta på locket. Det är tveksamt om Villa Ljungbacken förstod situationen. Det var inte så bra som det verkade, hade man vetat det då, så hade hon sluppit att skickas hem till ett nytt svek i familjen – både eleven och mamman känner att de sviker varandra. Utredningen är bra upplagd och bra gjord, men den plockade inte fram de djupa problemen, men kan man komma åt dem på åtta veckor?

– Jag gillar Kälvesten och synen som den står för. Den ger en förståelse för att det blivit som det har blivit.

- Varför kunde de inte få henne att öppna sig mer hos psykologen?
- Det skulle kanske ha varit mer om hur föräldrarna ser på eleven och hur de vill förändra situationen för att det skall bli bättre. Vad anser de är anledningen till att det gick snett och deras roll i det hela.
- Det är ett bekymmer när en LVU-utredning måste göras.
- Väldigt bra psykologutlåtande, hjälpte mig att förstå eleven mer. Jag kontaktade psykologen för att höra vad hon hade sett. Jag fick ett uttömmande svar av henne.
- Det är väldigt bra att föräldradelen finns med och att de inte bara ser barnet isolerat.
- Positivt att de olika familjemedlemmarnas perspektiv lades fram var för sig och att de sedan drog slutsatser utifrån det.
- Då tyckte jag det var bra, idag hade jag velat diskutera varför familjemedlemmarna agerar som de gör, vilka mönster det är. I utredningen är det mer historia än här och nu, idag anser jag att fokus skall vara annorlunda.
- Observationerna kunde ha varit fylligare, kunde ha talat mer om roll och grupp, inte så mycket om individen. Mer bredd på ungdomen hade varit önskvärd. Det var väldigt djupt vad gällde föräldrarna, som gör att man förstår situationen. Bra att de åker hem till föräldrarna, att de får kontaktpersoner, att de känner sig delaktiga. Det märks att det är mycket tanke bakom utredningen.
- Saknas lite systemtänkande.
- Alla delar var bra, men jag saknar en del om jaguppfattning, personlighet, konflikthantering, framtidsyn, stämningsläge. Alltså underrubriker till ”vistelsen” som gör det mycket tydligare.
- Jag anser att processen är viktigast och skrivprodukten är underordnad. Själva utredningen var ingenting som motsvarade kostnaderna, men tillsammans med processen och hjälpen med rekrytering, då är det ovärderligt.
- Spelet i familjen kom nog inte riktigt fram i utredningen, manipulerandet kom inte fram. Det var djupdykningar på var och en, men inte så mycket om samspelet. De har inte med förväntningarna de har på varandra i dagsläget.

5. Villa Ljungbackens förslag

Den sammanfattande bedömningen

34 socialsekreterare svarar att de är nöjda med bedömningen och några av dem utvecklar sina svar. 8 tycker att den bekräftade deras egna bedömningar och att det blev tydligare för dem, 3 tycker att det var kvalitativa analyser, 4 att det var bra att familjesystemet beskrevs och 2 tycker att det skulle varit bra med underrubriker för att höja läsbarheten.

2 tycker att den var bra då, men anser i efterhand att det var fel bedömning som gjordes. 1 tycker att bedömningen var fel från början, men att utredningen var informativ. 4 vill att den skall vara fylligare och innehålla mer resonemang om hur man kommit fram till förslaget och 1 anser att det sattes för stor tilltro till elevens resurser.

Den muntliga överlämningen

23 av socialsekreterarna minns att mötet var bra, men 5 av dem ville haft förslaget några dagar innan familjen fick det. 7 minns inget av ett sådant möte. 2 tycker att det låg för sent, 4 ville att utredningen skulle varit färdigskriven och genomläst till mötet, 1 säger att mötet var bra men att föräldrarna sedan ifrågasatte utredningen när de fick läsa den. 4 socialsekreterare minns att det var ett svårt möte för föräldrarna, men att det inte hade gått att göra annorlunda. 2 tycker att överlämningen var för försiktig och utslätad, 1 säger att det hade varit bra om ungdomen hade varit med tidigare under mötet, 1 att man inte lyckades förklara för ungdomen och 1 är besviken för att ungdomen hade fått reda på förslaget före socialtjänsten.

Villa Ljungbackens förslag

Förslagen består oftast av olika delar. Dels ges förslag till var den unge skall bo, dels hur skolan eller annan sysselsättning skall lösas och slutligen om det behövs bearbetande samtal eller terapi, enskilt eller för hela familjen.

33 av socialsekreterarna tyckte att förslagen var bra, men 3 av dem ville haft fler alternativ. 6 tyckte att förslaget om behandling var bra, men att placeringen som föreslogs var orealistisk. 5 ansåg att både förslaget om relationsbearbetning och placering var orealistiskt och 1 ansåg att förslaget om placering var bra, men ville haft ett annat behandlingsförslag.

I 8 fall föreslog Villa Ljungbacken att den unge skulle återvända hem och i 7 av de fallen föreslogs bearbetande samtal av olika slag. 6 av de ungdomarna återvände hem och 2 placerades på behandlingshem. I 2 fall fick de samtalskontakter.

I 15 fall föreslogs familjehemsplacering och i 12 av dessa ärenden föreslogs samtalskontakter. 7 av dessa 15 placerades i familjehem, 3 placerades i HVB-hem (hem för vård och boende. Här menas ett par vuxna som arbetar enbart med att ha ungdomar boende hos sig och som är mer kvalificerade än vanliga familjehem). 3 flyttade hem igen, i 2 fall berodde det på att ungdomen var frivilligt placerad och föräldrarna tog hem ungdomen och 2 placerades på behandlingshem. I 3 fall kom samtalskontakt till stånd.

För 5 av ungdomarna föreslog Villa Ljungbacken placering i HVB-hem och för 1 av dessa familjerna föreslogs samtalskontakt. 3 av ungdomarna kom till HVB-hem och 2 kom till behandlingshem. Samtalskontakt gavs där Villa Ljungbacken föreslagit det.

För 16 ungdomar föreslog Villa Ljungbacken behandlingshem och för 14 av dessa familjer föreslogs samtalskontakter. I ett av dessa fall föreslogs att ungdomen skulle placeras tillsammans med sin mamma och syskon, vilket också skedde. 14 av ungdomarna placerades på behandlingshem och 2 flyttade hem då de var frivilligt placerade och föräldrarna tog hem dem. 5 av dessa ungdomar och deras familjer fick samtalskontakter. (På behandlingshem får man dock förutsätta att det förs regelbundna samtal med den unge och familjen.)

I ett fall föreslog Villa Ljungbacken att den unge skulle börja på folkhögskola, men socialtjänsten placerade på ett HVB-hem.

Ibland ansåg socialsekreteraren att Villa Ljungbackens förslag var bra, men det gick inte att hitta något sådant ställe. Vad gäller samtalskontakterna så har i en del fall socialsekreteraren erbjudit sådan, men familjen eller den unge tackat nej. I de flesta fall förefaller det dock som om det inte gjorts några allvarligare försök från socialtjänstens sida att bistå familjerna med samtalskontakter.

6. Nyttan för den unge och familjen

Resultatet i verkliga livet

Socialsekreterarna påpekar ofta när de svarar att det är svårt för dem att veta hur ungdomarna egentligen har det och att detta är deras egen bedömning av situationen. Intervjuerna utfördes under våren 1996 och det är för den perioden som svaren gäller.

Yttre social situation

13 av ungdomarna bor hemma hos sina föräldrar, 9 av dem går i skolan, 2 har anpassad studiegång och 2 arbetar. 1 av ungdomarna är med i ett öppenvårdsprojekt och 1 har kontaktperson.

9 ungdomar har egen lägenhet, 6 av dem går i skolan, 2 arbetar och 1 har ingen sysselsättning. 1 av dessa ungdomar har kontaktperson, 1 har övervakare och 1 är med i ett öppenvårdsprojekt.

12 av ungdomarna är på behandlingshem, av dem går 5 i vanlig skola, 2 arbetar och de övriga får sin skolgång på behandlingshemmet. 1 av ungdomarna är på behandlingshemmet tillsammans med sin mamma och syskon. 2 av ungdomarna är avvikna.

3 ungdomar bor i HVB-hem och går i skola. 4 ungdomar bor på familjehem, 3 går i skola och 1 har praktikplats. I 2 fall vet inte socialtjänsten var ungdomen befinner sig för ärendet är inte aktuellt. 1 ungdom sitter i fängelse och 1 är intagen på psykiatrisk klinik.

Relationer

I 20 fall anser socialsekreterarna att relationen mellan förälder och barn förbättrats, 5 av dessa har dessutom fått goda relationer till behandlingspersonal.

14 av ungdomarna har en dålig, ytlig eller obearbetad kontakt med sina föräldrar och 2 har ingen kontakt med sin familj.

4 av ungdomarna har mognat och står friare gentemot sina föräldrar. I 5 fall vet inte socialsekreterarna hur relationerna är för den unge.

Personligt

24 av ungdomarna har mognat, anser socialsekreterarna och av dem mår 9 bra och har en positiv framtidstro.

7 av ungdomarna har fortfarande en hel del som är obearbetat och av dem har 2 en låg självkänsla.

5 av ungdomarna växlar mycket mellan att vara stor och liten,

4 av dem upplever socialsekreterarna är ytanpassade och

2 får behandling mot sin negativa självbild.

5 av ungdomarna mår mycket dåligt – 1 lever med en missbrukare, 1 är inlagd på en psykiatrisk klinik, 1 sitter i fängelse för andra gången för misshandel. 2 missbrukar och avviker ofta från sina behandlingshem.

I 5 fall vet inte socialsekreterarna hur ungdomen har det.

Ny placering eller planering

13 av ungdomarna bor kvar på samma ställe. 14 av dem har varit placerade, men flyttat hem till föräldrarna eller till egen lägenhet. 1 har flyttat hemifrån till egen lägenhet. 3 har bott hemma och sedan blivit placerade. 14 av ungdomarna har varit placerade på två olika behandlingsalternativ (en har varit på tre) och en del har sedan flyttat hem.

7. Sammanfattande uppfattning om Villa Ljungbacken

Stämde deras förväntningar med verkligheten?

24 av socialsekreterarna anser att deras förväntningar stämde med verkligheten, 8 anser att verkligheten överträffade förväntningarna, 6 hade inga direkta förväntningar och 7 har blivit besvikna på olika sätt.

När de ser på helheten, vad är Villa Ljungbackens styrka och svaghet?

Först redovisas vad var och en har svarat om styrkan och sedan om svagheten. 2 socialsekreterare kunde inte svara på var styrkan låg och 14 ansåg inte att det fanns några svagheter eller kunde inte svara på vilka de var.

Villa Ljungbackens styrkor:

– De grep in i första skedet klart och med pondus. Utredningsförfarandet var ambitiöst och täckte många delar. Bra med läsbarheten och att de inte behövde använda den. Bra att de arbetar med yngre tonåringar. De utstrålar säkerhet. De verkar gott organiserade.

– Här och nu är viktigt. Strukturen i innehållet – skola fritid m m. Mycket bra med hembesöket. Man pratade öppet om saker, det är helt rätt, det ger trygghet. Utredningsförfarandet.

– Komplette utredning med psykolog- och pedagogutlåtande, vem barnet är. En just-nu beskrivning som man inte kan få på socialkontor. Det är geografiskt bra, vilket är viktigt. Bra med totalkostnad, att allt ingår.

– Förmågan att kunna arbeta med tonåringar. Att både barn och föräldrar får ge sin bild, att man gör en helhetsbedömning. Bra samarbete, meningsfullt och konstruktivt.

– Raka i sitt sätt att arbeta, lätta och enkla att samarbeta med, jag är väldigt nöjd. Bra att ungdomen kan vara kvar i väntan på plats, man får bra information om ungdomsgruppen, man får tips om institutioner m m.

– Fick snabbt och smidigt utlåtandet till LVU-utredningen. Väldigt tät kontakt med oss, det dröjde inte länge innan Villa Ljungbacken ringde upp. Vi har också rådfrågat dem efteråt. Man kände att vi var ett team som samarbetade.

– Den skrivna utredningen och bedömningen var bra. Goa, varma människor. Inget strafftänkande, ingen tuff jargong, väldigt respektfullt. Bra placering, kontaktpersonen var väldigt bra för eleven, det var en bra arbetsuppdelning mellan personalen, tydliga roller.

– Flexibla, öppna och ändå strukturerade.

– Raka och tydliga. Pratade genom situationer med den unge, kunde ta hans aggressivitet. Han rymde inte och tände inte eld, vilket innebar att han kände sig trygg. Jag kunde diskutera med S.

– Tydliga mot föräldrarna och eleven, de lyckades ge föräldrarna styrka att bestämma. Stabila gränser och de utstrålar proffsighet. Eleven var inte lätt, men de gav aldrig någon känsla av att de vacklade.

– Utredningen var heltäckande. Både ungdomen och familjen var mycket positiva till Villa Ljungbacken och den uppfattningen delar jag.

– Att man vet och kan arbeta med ungdomar. Att man kan se och förstå problem och sammanhangen de kom från.

– Vågade stå för gränserna. Välstrukturerad utredning som höll tider och så. Att Villa Ljungbacken tog kontakt så fort något hände.

– Det verkar som personalen kan samarbeta. Ungdomen var mycket positiv till Villa Ljungbacken och även föräldrarna sa att de fick bra hjälp på Villa Ljungbacken.

– Utvecklingspsykologin och vilken betydelse den kan ha.

– Duktiga på att ta hand om barnen. De hjälper dem att komma till ro, många mår gott. Barnen känner trygghet, bra rutiner tror jag. Välstrukturerat vad gäller barnen. Många delar är bra i utredningen.

– Lätt att samarbeta med dem, inga eviga småfrågor, mer proffsigt hos dem, man blir lättad av att höra ”det fixar vi ihop” och ”är det okej att vi gör så”.

– Mottagandet – värme och trygghet. Klar struktur och idé. De vet vad de gör, helheten syns.

– Att man tog utredningsbiten på allvar.

– Bra samarbetsförmåga, trevlig personal, positivt bemötande, kunskap runt ungdomar och tonårsproblem, gedigen arbetsplan från början till slut, arbetet vilar på erfarenhet, inga chansningar, man vet vad man får när man placerar där. Allmänna intrycken är väldigt positiva. Man är positiv till nya idéer som man integrerar med erfarenheten. Att de kan hålla kvar ungdomar utan att låsa in dem.

– Kan ta ungdomar på rätt sätt och bra, gränser och struktur, så hemlikt som det går, ordning och reda.

- Man får alla bitar på samma gång. Får följa med under tidens gång. De var öppna och gjorde mycket för att få med mamman.
- Får med alla delar i utredningen och är en trygg personalgrupp med bra samarbete.
- Proffsigt, famlade inte, de visste vad ni gjorde. Som helhet var Villa Ljungbacken ett bra ställe.
- Väldigt duktiga på att ta ungdomar i stunden, bra lyhördhet till exempel vid akuta kriser.
- Omsorgen, sättet att möta familj och ungdom. Seriöst. Välskriven utredning. Kunskap och respekt.
- Tydliga, man följer det man säger.
- Bra på att genomföra den process som krävs för att ungdomarna skall kunna separera.
- Väldigt bra utredning – många delar, konkret, drar slutsatser.
- Bra att det ligger lite avskilt. Det sättet arbetet är upplagt på. Man känner sig delaktig. Det finns skola och man ger ungdomarna lite utav varje.
- Bra utredningar.
- Vi hade ett väldigt bra samarbete. De hade förmåga till samarbete och vi såg samma möjligheter och mål. Samarbetet fick vara en process, det är viktigt för barnet att man kan samarbeta och på det sättet förhindrar man negativa parallellprocesser.
- Det var en bra miljö, barnen var väldigt välkomna.
- Bred utredning med många infallsvinklar. Uppläggningsen verkade bra. Det är bra att man har kontakt med samma person.
- Rätt nödvändigt att det finns.
- Det enormt positiva bemötandet, det fanns en positiv stämning.
- De personliga relationerna mellan ungdomen och personal. Personalen gav mycket av sig själva.
- Väldigt bra bemötande av ungdomarna – flexibla, tuffa och konsekventa. Lagom med kontakt socialtjänsten – Villa Ljungbacken, alltid lätt att nå någon. Jag värdesatte att den unge fick vara placerad en längre tid än två månader, det underlättar.
- Bra utredning, bra metod.
- Det första mötet kändes väldigt bra, respektfullt bemötande. Utredningen. Att ungdomen kände förtroende. Hemmiljökänslan.

Villa Ljungbackens svagheter:

- Jag saknar en mer utvecklad bedömning runt problem och behov.
- Jag hade gärna velat att utredningsinstitutioner hade haft större inflytande på LVU och hur det blir sedan.
- Att man inte kan få utredningen översatt till familjens språk.
- Svårt att hålla kvar barnen. De skulle ha haft staket eller dylikt.

- Efteråt kan man se att det kom fram för lite om föräldrarnas kapacitet. Psykolog-utlåtandet är alldeles för positivt, ungdomen är inte så jagstark och har inte den förmågan att sätta gränser.
- Kunde ungdomen gömma sig bakom sin charm? När allt var så positivt så konfronterade de honom inte heller.
- Att ungdomarna kan avvika och att de inte letade mer.
- Kort utredningstid, det blir bråttom, förslaget kommer sent.
- Man kan inte göra så mycket på den tiden.
- Att utredningen inte kunde presenteras skriftligt innan länsrättsförhandlingen och att det yttrandet de skrev inte stämde överens med slutbedömningen. Ett par av personalen gick med i ungdomens spel. Det var svårt att stå emot varandra i kammar-rätten då vi egentligen arbetade för samma sak – ungdomens bästa.
- Man skulle varit mer tydlig i sin bedömning och ha fylligare utlåtanden.
- Att man inte kunde hålla kvar ungdomarna, men så är det på en öppen institu-tion.
- För långa köer, svårt att få plats. Kan inte komma på några svagheter.
- De har svårt att få grepp om en tjej som NN som är sluten, och lättare för en öppen tjej som NN. (Hon syftar på de två olika placeringarna hon haft.)
- För många elever för att kunna göra utredning på åtta veckor.
- Kanske gav de upp för lätt med pappan.
- Föräldrarna skulle ha blivit mer inblandade för ungdomen var ju frivillig.
- De kanske lyssnar lite för mycket på ungdomarna.
- För lite samgående mellan socialtjänst, familj och Villa Ljungbacken.
- Att den är öppen, den borde vara låst. Kanske borde de arbeta bara med LVU.
- Synd att det ligger på Gräskärr, det är svårt att skilja från resten.
- Vet inte, det gick som jag tänkte. I och med att ungdomen var placerad så länge hade det kanske varit bra om hon hade haft möjlighet att gå i vanlig skola delar av tiden.
- Det är en nackdel att man inte kan placera ungdomen där för behandling då man skapar en relation som kan göra en separation svår.
- Skolsidan, att det inte fungerade med en lärare. Psykologen skulle ha kunnat gjort ett något djupare bedömningsarbete.
- Det är svårt för ungdomen att vara där en kort tid och sedan byta igen.
- Man skulle tydligare lyfta fram ungdomens behov och punkta ner dem. Låta socialtjänsten vara mer delaktig.
- Hon kunde avvika.
- Det ligger långt borta.
- Lite för lite proffsiga människor i verksamheten. Fortfarande lite ”plitmentalitet”.
- Man såg inte riktigt ungdomens och mammans problematik. Man skulle ha vid-gat synen och inte bara sett på ungdomen utan på hela familjen. Inte tillräcklig sam-rådan med socialtjänsten runt till exempel hembesöket. Att det blev ett kompisskap mellan en personal och ungdomen.

Kan de tänka sig att placera igen?

Alla kan tänka sig att placera igen. 10 uttrycker att de mycket gärna placerar igen eller att Villa Ljungbacken är det första stället de tänker på, 3 berättar att de också har rekommenderat det till andra, 4 placerar igen när behov uppstår men de försöker lösa mycket på hemmaplan, 3 hade krävt andra saker om de hade placerat igen, bland annat mer delaktighet.

Har de förslag till förbättringar av Villa Ljungbackens arbete?

16 av socialsekreterarna har inte föreslagit några förbättringar. De övrigas förslag presenteras nedan.

- Att inte läsa upp intervjuerna vid överlämningen, det blir så laddat och kan uppfattas diskvalificerande. Det är bättre att ta det någon annan gång så att föräldern hinner smälta sin historia och Villa Ljungbackens syn på den.

- Bra om man har upparbetad relation till olika institutioner, som man kan använda vid vidare placeringar. Lilla Torp (ett akut utredn.hem) finns med ett tag efter placeringen och det är bra.

- Den andre broderns behov blev undanskuffade under tiden ungdomen var för utredning på Villa Ljungbacken. Det är bättre med en helhetssyn på hela familjen. Bra med kontinuerlig utvärdering.

- Önskat samarbete med psykiater, så att man kan få ett utlåtande från denne. Utredningstiden stämmer inte med LVU-tiden.

- Plats åt fler elever, som behovet är idag.

- Det vore bra om man som elev och socialsekreterare upplever skolan och avdelningen som en helhet.

- Anställa mer personal så att man får mer tid till att leta efter dem när de avvikit. Att göra fritidsaktiviteter med hela familjen – det vill säga arbeta med relationerna och få kontakt med föräldrarna.

- Det känns som ett slöseri att slänga bort den relation de har med föräldrarna. Ungdomen var i akut kris, han hade kanske kunnat återvända hem med familjebehandling på hemmaplan.

- Att arbeta mer med att klienterna inte skall dela upp i svart och vitt. Realitetsanpassa utredningstiden. Ha en bättre kommunikation med socialtjänsten.

- Låta kontaktpersonen komma fram mer. Det finns en tendens att föreståndaren går in och talar mest om den unge. Man skall vara tydlig när man börjat samarbetet med socialtjänsten.

- Jag vill att de inför kontinuerlig utvärdering – det vill säga att det direkt efter en placering ges feedback från socialtjänsten till Villa Ljungbacken och vice versa.

- Utredningsmetodiken, till exempel utveckla nätverks- och familjedelen.

- Jag har inget bättre att jämföra med. För mig personligen är det inte utredningen som är huvudsaken utan hela vistelsen i sig. Eventuellt kan de ha en bredare bild av ungdomen i den skrivna utredningen.

- Bra om det gick att få grepp om det som är bakom ytan. Kanske fler psykolog-samtal.
- Eventuellt ta med syskonen. Se mer systematiskt utan att tappa objektrelations-teorin.
- Hade de lärt känna föräldrarna bättre hade de kanske kommit fram till något annat förslag. De skulle ha träffat föräldrarna mer och gjort dem mer delaktiga.
- Jag vill komma in tidigare, få bedömningen och förslaget innan familjen, så jag kan ligga steget före.
- Ha ett ökat samgående för att undvika öar – familj, socialtjänsten och Villa Ljungbacken.
- De kunde ställt större krav på mig som socialsekreterare för jag fick ett ovärderligt stöd och kände mig avlastad i det. Då kan jag ta ansvar för mammans kris och vakuumet som blev efter intervjuerna. Det kunde man ha pratat om med familjen.
- Att ungdomen skulle kunnat gå i en skola utanför om den är där länge.
- Socialtjänsten bör få utredningsförslaget tidigare än familjen och det bör föras underhandsdiskussioner under tiden.
- Avslutningen. När det blir tydligare vad som skall hända, till exempel vilket familjehem det skall bli, att man då samlar alla parter och diskuterar – hur går vi vidare. Att Villa Ljungbacken gör en uppföljning av hur ungdomen har det.
- Aktivera de unga mer.
- Förslagsbiten – att aldrig ge klienten falska förhoppningar. Att länsrättsförhandlingen och utredningen skall stämma i tid.
- Tätare samarbete med socialsekreteraren, för att vi skall kunna vara enade. Bättre psykolog- och pedagogutlåtande.

6. Intervjuer med familjer

Intervjuerna berör 9 olika ärenden, men bara 8 föräldrar/föräldrapar är intervjuade och 8 ungdomar. I ett fall har intervjuer inte kunnat göras med både föräldrar och ungdom. Fadern var mycket perifer och modern hade flyttat utomlands och därför intervjuades ett annat föräldrapar till en pojke som fortfarande var inne i behandling. Intervjuerna följer i stort sett det intervjuformulär som användes till intervjuerna av socialsekreterarna. Intervjuerna redovisas var för sig.

Intervjuerna är gjorda antingen hemma hos familjerna eller på de ställena där ungdomen är placerad. En del intervjuer har gjorts separat med föräldrarna och ungdomen och en del har gjorts gemensamt. Namnen är fingerade.

Intervju med eleven Magnus

Varför kom du till Villa Ljungbacken?

Soc. övertalade mamma på grund av skolproblemen.

Hur var Villa Ljungbackens allmänna uppläggning och information?

Det var väl bra.

Villa Ljungbackens bemötande och din känsla av delaktighet i processen.

Bemötandet var bra. Delaktighet: De gick på vad de tyckte, hur jag betedde mig hade kanske betydelse för det.

Uppläggning och information vad gäller utredningen.

Bra.

Etik och människosyn.

Vet inte.

Var ansvarsfördelningen klar?

Oklar.

Det akuta omhändertagandet.

Bra.

Hjälpte Villa Ljungbacken till att bryta ditt destruktiva beteende?

Jag mådde nog bäst av det hårdare bemötandet på V (en avdelning på ett §12-hem), men som utredningshem var det okej.

Hjälpte Villa Ljungbacken till med krisbearbetning?

Vet inte.

Hur var det dagliga livet på Villa Ljungbacken?

För lite pengar, kontaktpersonen var helt okej.

Hur gick flytten?

Inte så bra flytt. Jag fick inte lära känna familjehemmet först, hade jag gjort det hade jag aldrig flyttat dit. De var för gamla och han kallade mig "jävla socialfall".

Kunskapsunderlaget.

Minns inte.

Är dessa delar bra som underlag för att fatta beslut?

Det finns ingen mer att prata med.

Har Villa Ljungbacken gått tillräckligt djupt? Förstod de situationen?

Det gjorde de, mestadels.

Den sammanfattande bedömningen.

Den stämde i stort sett.

Den muntliga och skriftliga presentationen.

Minns inte.

Villa Ljungbackens förslag.

Placering: Jag ville bo hos mamma, men det hade nog inte fungerat.

Skola: Det var ett bra förslag, för det var en pina att byta skola.

Vad blev socialtjänstens förslag?

Ett kass familjehem i tre och en halv månad.

Resultatet i verkliga livet.

Yttre social situation: Bra att bo i nuvarande familjehemmet. Går fordonsprogrammet.

Relationer: Okej med mamma, saknar henne. Hon bor i Danmark, men jag åker dit då och då.

Personligt: Bra, framtiden kommer eventuellt bestå av ekonomistudier på högskolan. Utan Villa Ljungbacken skulle det blivit full rulle och kanske kåken.

Har det blivit någon ny planering någon gång?

Jag åkte fast när jag bodde i familjehemmet. Det var bra för mig för då straffade jag ut mig. V (§12-hem) var bättre, sen kom jag till det familjehemmet som jag är i idag.

Stämde dina förväntningar med verkligheten?

Vet inte.

När du ser på helheten vad är Villa Ljungbackens styrka och svaghet?

Styrka: Bra kontakt med eleverna.

Svaghet: Svårt att hålla riktigt styr på eleverna.

Kan du tänka dig att rekommendera Villa Ljungbacken till andra i liknande situation?

Ja.

Har du förslag till förbättringar av Villa Ljungbackens arbete?

Höj veckopengen så att man har lön som typ på V, efter hur man är, för då hade man skött sig bättre. Senare läggning. Mer hembesök.

Intervju med adoptivföräldrarna till Antonio

Varför kom den unge till Villa Ljungbacken?

Vi hade inget val. Där Antonio var familjehemsplacerad började allt kriminellt. Vi ville ha bort honom därifrån och han ville inte placeras i ett annat familjehem, som socialtjänsten föreslagit. Han hotade med självmord och då backade vi. I familjehemmet fick han komma och gå som han ville. Vi har från början förstått att han behövt hjälp, vi har sökt hjälp men ingen fått. Vi ville att han skulle få gå i terapi.

Hur var Villa Ljungbackens allmänna uppläggning och information?

Positivt, det var väldigt fin kontakt och bra information.

Villa Ljungbackens bemötande och er känsla av delaktighet i processen.

Bemötandet: Vi blev bra bemötta, det var första gången någon gav oss stöd. De ställde alltid upp, fast socialtjänsten skulle lyssna mer på er som är experter. Antonio ville inte ha kontakt med oss då, han tog kontakt först för sex-sju veckor sedan.

Uppläggning och information vad gäller utredningen.

Det var inget att anmärka på.

Etik och människosyn.

Tror inte att det är något fel på det.

Var ansvarsfördelningen klar?

Nej, vi hade hoppats på att Villa Ljungbacken hade mer ansvar.

Kommentar: Bara positivt att säga.

Det akuta omhändertagandet.

Vet ej.

Hjälpte Villa Ljungbacken till att bryta den unges destruktiva beteende?

Ibland, svår fråga. Vi var där så korta stunder, men han ändrade sig under tiden där.

Hjälpte Villa Ljungbacken till med krisbearbetning?

De försökte med Antonio, hos socialtjänsten fick han som han ville. Vi visste att han var i trygga händer. Vi kunde sova lugnt på nätterna när han var där.

Hur var det dagliga livet på Villa Ljungbacken?

Han hade gjort mycket innan han kom dit, men för dem som inte har det är det positivt att få uppleva det.

Hur gick flytten?

Antonio sa nej men de bearbetade honom. Han var nog rädd för att komma för långt bort.

Kommentar: Han avvek när han kom hem på hembesök, kompisar styrde honom.

Kunskapsunderlaget.

Vi reagerade på frågan om samlivet, det är helt privat och har inte med saken att göra. Antonio ville bara prata en liten stund med psykologen.

Är dessa delar bra som underlag för att fatta beslut?

Bra delar.

Har Villa Ljungbacken gått tillräckligt djupt? Förstod man situationen?

Ja, man förstod situationen.

Den sammanfattande bedömningen.

Den stämde med vår syn.

Den muntliga och skriftliga presentationen.

Muntligt: Det var ett stort möte och vi kände stöd av Villa Ljungbacken. Jag mådde illa inför att träffa socialtjänsten, men det var mycket smidigt.

Villa Ljungbackens förslag.

Förslagen var bra.

Vad blev socialtjänstens förslag?

Socialtjänsten bestämde annorlunda än Villa Ljungbackens förslag. Efter att Antonio fyllde 18 år så tog inte socialtjänsten någon mer kontakt med oss. Vi erbjöds hjälp och stöd, men det har inte skett.

Kommentar: Villa Ljungbackens förslag skulle få gälla mer.

Resultatet i verkliga livet.

Yttre social situation: Han går första året på gymnasiet och har egen lägenhet.

Relationer: Vi måste lära känna varandra igen, det tar lång tid att bygga upp ett nytt förtroende. Han har bett om ursäkt, men det är fortfarande ett infekterat sår. Jag kommer inte förlåta honom förrän han berättar sanningen för socialtjänsten. Tiden får utvisa. Systrarna vill inte ha någon kontakt med honom. Han har inte kontakt med någon härifrån. Han är tillsammans med en flicka.

Personligt: Idag är han stolt över sitt ursprung, och han har ingen macho-stil längre. Det finns en risk för att han samlar massa kompisar i lägenheten. Kanske hade det varit bättre att han flyttade i höst istället.

Har det blivit någon ny planering någon gång?

Han straffade ut sig från HVB-hemmet. Sedan blev han placerad hos en ensamstående mamma med tre barn. Efter en dom för misshandel hamnade han på V (en avdelning på ett §12-hem).

Kommentar: Antonio har ljugit för socialtjänsten om hur det var hemma, man skulle ha pratat med syskonen också. Man borde ha analyserat vad som var sant och inte. Vi hade behövt hjälp med hur vi skulle tackla problemen med honom. Någon som han hade förtroende för och kunde prata med. Utan Villa Ljungbacken m m hade han sparat ut helt. På Viken har det tuffa försvunnit, Antonio kan se att han kostar samhället pengar och han funderar över sin situation. Han säger att han hatar dem på V, de har varit mycket tuffa mot honom, men att han tycker att det har varit bra.

Stämde era förväntningar med verkligheten?

Ja.

När ni ser på helheten vad är Villa Ljungbackens styrka och svaghet?

Styrka: Personalen står för det de säger.

Svaghet: Att man är ekonomiskt beroende av socialtjänsten. Villa Ljungbacken borde haft beslutsrätten, det skulle också varit Villa Ljungbacken som följde upp placeringarna.

Kan ni tänka er att rekommendera Villa Ljungbacken till andra i liknande situation?

Ja.

Har ni förslag till förbättringar av Villa Ljungbackens arbete?

Se ovan.

Intervju med föräldrarna till Pernilla

Varför kom hon till Villa Ljungbacken?

Vi blev varnade för Gräskärr av poliser. Hon var försvunnen en vecka, vi visste att hon gjorde lite kriminellt. Vi klarade inte av det själva, utan gick till polisen och socialtjänsten. Socialtjänsten föreslog Villa Ljungbacken. Pernilla blev chockad över att hon skulle dit.

Villa Ljungbackens allmänna uppläggning och information.

Vi kände oss utestängda, vi fattade ett mycket svårt beslut och sedan fick vi känslan av att vi var de största bovarna. Vi tror att mycket av hennes rymningar beror på aborten. Hon kunde inte prata om det. Både H (ett skolhem) och Villa Ljungbacken var fel vård, men på H var inte vi utestängda, men de var inte lika bra mot Pernilla.

Villa Ljungbackens bemötande och deras känsla av delaktighet i processen.

Bemötande: H var bra, de andra upplevde vi som avvisande. L var också bra och S var bra att prata med, men han skrev fel bedömning.

Delaktighet: Inte delaktiga på ett bra sätt.

Kommentar: "Vill ni verkligen ha hem henne på 15-årsdagen", frågade personal på Villa Ljungbacken och det var fruktansvärt att höra.

Uppläggning och information vad gäller utredningen.

Det beror på vad det skulle leda till. Det kändes som de skulle hitta felen, vi tycker att det skulle ha varit bättre att till exempel göra något tillsammans.

Etik och människosyn.

Man skuldbelägger och utestänger föräldrarna. Man kände sig liten. Vad hade vi att komma med? Man kände sig misslyckad.

Var ansvarsfördelningen klar?

Svårt att veta vem som fixade HVB-hemmet.

Det akuta omhändertagandet.

Vi kände en viss trygghet. Villa Ljungbacken tog ansvar och satte stopp. De skulle göra allt om hon skulle avvikit.

Hur var det dagliga livet på Villa Ljungbacken?

Hon fick göra saker som uppskattades. Ingen släppte henne. Hon gjorde saker i trä-

slöjden, det var positivt hon var stolt. Hon fick en unik stöttning i skolarbetet. Det var engagerad personal, men en var avvisande.

Kunskapsunderlaget.

Föräldraintervjuerna: Allt stämde inte. Det känns som man har sett i en bok och skrivit en teori. Man konstruerar en teori om att problemen beror på föräldrarna.

Psykologutlåtandet: Pernilla hade för lite kontakt med psykologen.

Är dessa delar bra som underlag för att fatta beslut?

Vet inte, psykologer förutsätter en massa saker.

Har Villa Ljungbacken gått tillräckligt djupt? Förstod man situationen?

Nej, kanske beroende på tidspresen.

Kommentar: Vi accepterade inte utredningen, på två besök drog de en massa slutsatser, vi kände oss skuldbelagda. Jag som pappa beskrevs som en dímfigur. Vi accepterade att vi skulle utredas för att vi behövde hjälp, vi ville ha tips och råd, men vi blev bara skuldbelagda. Att de kunde tackla Pernilla var väl bra, men att vara förälder i en pressad situation är inte lika lätt. Däremot tog man inte med i utredningen att Pernilla misshandlade sin mamma. Om utredningen hade inneburit att Pernilla hade förändrats så hade det väl varit okej.

Den sammanfattande bedömningen.

Till vissa delar stämmer den, andra delar är fel. Man fokuserar på det negativa, det fanns nästan inget positivt, man skulle ha sett det positiva istället.

Den muntliga och skriftliga presentationen.

Se ovan.

Villa Ljungbackens förslag.

Okej, fast det skulle ha föreslagits stöd för föräldrarna också. Jag (mamman) ringde till S, men det ledde ingenstans. Annars var S bra.

Vad blev socialtjänstens förslag?

Ett HVB-hem, men det var inte bra. De hade för många andra ungdomar och brydde sig inte tillräckligt mycket om Pernilla. En kväll när hon ville bli hämtad var mannen full och kvinnan var berusad. Jag (mamman) fick känslan av att kvinnan inte visste att det fanns föräldrar till Pernilla.

Resultatet i verkliga livet.

Yttre social situation: Pernilla bor hemma och arbetar som barnflicka.

Relationer: Det är fortfarande problem hemma med Pernilla, ibland är det bättre och

i bland blir det sämre igen. Hon byter kamrater ofta.

Personligt: Jag (mamman) tycker att det är jobbigt med Pernilla, men går till en öppen verksamhet där jag får stöd.

Har det blivit någon ny planering någon gång?

Ja, Pernilla flyttade hem från HVB-hemmet efter två veckor.

Stämde era förväntningar med verkligheten?

Nej.

När ni ser på helheten vad är Villa Ljunbackens styrka och svaghet?

Styrka: Pernilla fick något vettigt att sätta i händerna och man stöttade henne.

Svaghet: Att det ligger på Gräskärr som har riktigt dåligt rykte. Bemötandet.

Kan ni tänka er att rekommendera Villa Ljunbacken till andra i liknande situation?

Nej.

Har ni förslag till förbättringar av Villa Ljunbackens arbete?

Att inte rekommendera det HVB-hemmet som Pernilla kom till någon mer gång. Att sträva mot att ha gemensamma träffar efter en tid.

Intervju med eleven Pernilla

Varför kom du till Villa Ljunbacken?

De trodde jag behövde något hårdare än H (ett skolhem).

Villa Ljunbackens allmänna uppläggning och information.

Allt var bra utom psykologen. Hon var helt kass, hon ältade och hon kunde inte sätta sig in i situationen.

Villa Ljunbackens bemötande och din känsla av delaktighet i processen.

Bemötandet: Bra. *Delaktighet:* Ja.

Uppläggning och information vad gäller utredningen.

Bra med kontaktperson, någon man kan känna lite mer förtroende för.

Etik och människosyn.

Bra.

Var ansvarsfördelningen klar?

Då förstod jag inte, det var krångligt, jag förstod senare.

Det akuta omhändertagandet.

Lite jobbigt, jag gjorde entré med polis och var full, men då brydde jag mig inte. Först var det svårt att inte få gå ut själv.

Hjälpte Villa Ljungbacken till med krisbearbetning?

Ja.

Hur var det dagliga livet på Villa Ljungbacken?

Skolan var bra, det blev roligt när man varvade teori och praktik. Fritiden var okej, tittade på TV. Det var löjligt att jag inte fick gå ut själv. Det var kul att göra olika saker på fritiden.

Hur gick flytten?

Flytten gick för fort, men jag bestämde mig för fort.

Kommentar: Det var okej veckopeng och maten var god. De accepterade en som man var, de accepterade både ilska och ledsenhet. Det var kul, de som bodde där var bra och det var jättebra personal, de förstod oss ungdomar men de var också skojiga och kunde hitta på saker. På H kändes det som de ville att jag skulle ändra mig för att de skulle få ett lättare jobb.

Kunskapsunderlaget.

Minns inte.

Är dessa delar bra som underlag för att fatta beslut?

Bra med olika bilder, kanske skulle man också pratat med någon utomstående, till exempel en kompis. Syskon om de är tillräckligt gamla, 15 år och uppåt.

Har Villa Ljungbacken gått tillräckligt djupt? Förstod man situationen?

I alla fall H och det beror på att han har varit i samma situation själv. Han sa att han vet att mina föräldrar älskar mig, fast det var svårt. Man skulle lagt fram föräldrarnas bild lite mer. Ingen pratade om aborten, det var lite känsligt just då. Jag hade varit på väg in i tredje månaden. Jag mådde dåligt, men kände att jag fick skylla mig själv.

Den sammanfattande bedömningen.

Minns inte.

Villa Ljungbackens förslag.

Placering: Jag tyckte inte det var bra, jag ville flytta hem. Nu vet jag inte.

Relationsbearbetning: Stödsamtal var väl bra, men då tyckte jag inte det. Familjeterapin gick jag inte på, någon började skratta åt mig och då gick jag därifrån.

Vad blev socialtjänstens förslag?

HVB-hemmet var inte bra, de "sket" i mig och de drack.

Resultatet i verkliga livet.

Yttre social situation: Jag bor hemma och sköter mitt arbete som barnflicka.

Relationer: Är tillsammans med en kille som jag älskar och jag trivs i hans familj. Det "sket sig" hemma i somras, men nu har jag mitt jobb att sköta.

Personligt: Just nu är jag lugn, men jag kan inte säga att jag mår bra. Fast mitt humör går aldrig ut över barnet jag passar, som är 21 månader. Jag har vagabonderat, men nu sover jag mycket hos min kille, men bor hemma just nu. Jag bantar, och tränar mycket, jag mår bättre när jag tränar. Jag går hos psykolog en gång i veckan. Jag tror jag mår bra om ett år, då har jag vuxit och fattat lite mer. Jag vill flytta ihop med min kille och få ett bra jobb. Kanske gå datakurser. Jag vet inte om jag skall fortsätta gå till psykologen.

Stämde dina förväntningar med verkligheten?

Nej, det var väldigt mycket bättre.

När du ser på helheten vad är Villa Ljungbackens styrka och svaghet?

Styrkan: Personalen var bra med ungdomar och skolan var bra – jag blev motiverad. Bra kokerska.

Svaghet: De glömmet föräldrarna.

Kan du tänka dig att rekommendera Villa Ljungbacken till andra i liknande situation?
Ja.

Har du förslag till förbättringar av Villa Ljungbackens arbete?

Byt psykolog och ändra arbetet med föräldrarna. Skaffa fler som H.

Intervju med mamma till Carin

Varför kom hon till Villa Ljungbacken?

Jag ville ha hjälp med Carin.

Hur var Villa Ljungbackens allmänna uppläggning och information?
Väldigt bra.

Villa Ljungbackens bemötande och din känsla av delaktighet i processen.

Bemötandet: Bra, alltid välkommen, glatt.

Delaktigheten: Lite.

Kommentar: Jättebra däruppe, trivdes när man åkte dit.

Uppläggning och information vad gäller utredningen.

Bra.

Etik och människosyn.

Bra.

Var ansvarsfördelningen klar?

Ja.

Det akuta omhändertagandet.

Väldigt fint.

Hjälpte Villa Ljungbacken till att bryta den unges destruktiva beteende?

Hon såg att det fanns andra som bestämde.

Hjälpte Villa Ljungbacken till med krisbearbetning?

Carin fick stöd och man visste var hon var.

Hur var det dagliga livet på Villa Ljungbacken?

Skolan kunde ha legat lite längre bort, man kunde ge dem lite mer frihet.

Hur gick flytten?

Jag var ledsen över att det var så långt, men nu känns det inte så långt. Det är ett väldigt fint ställe.

Kommentar: Carin trivdes, men tyckte det var tråkigt, fast idag tackar hon.

Kunskapsunderlaget.

Vissa saker var deprimerande, gick tillbaks så långt i tiden. Man fick sig en tankeställare, nu tycker jag att det var bra.

Är dessa delar bra som underlag för att fatta beslut?

För många inblandade, onödigt att ta med farmor och mormor.

Har Villa Ljungbacken gått tillräckligt djupt? Förstod man situationen?

Just då tyckte man det.

Den sammanfattande bedömningen.

Då kom det "pang bom", men sen har man funderat.

Den muntliga och skriftliga presentationen.

Möte med socialtjänsten: Jag var ledsen för att det tilltänkta behandlingshemmet låg så långt bort.

Villa Ljungbackens förslag.

Det var väl bra, men om hon hade flyttat hem hade det inte varit som det är idag. Skolan hade inte fungerat lika bra, kamraterna skulle ha dragit. Där har de koll.

Vad blev socialtjänstens förslag?

Ett behandlingshem.

Resultatet i verkliga livet.

Yttre social situation: L (behandlingshemmet) är bra, skolan jättebra, över förväntan.

Relationer: Problem hemma. Ibland är det bra och ibland dåligt mellan mig och Carin. Hon accepterar inte gränser.

Personligt: Carin tycker att det är bra.

Har det blivit någon ny planering någon gång?

Hon skall bo där två år till i träningslägenhet.

Kommentar: Hade inte varit så bra utan Villa Ljungbacken och det nuvarande behandlingshemmet.

Stämde dina förväntningar med verkligheten?

Det tror jag.

När du ser på helheten vad är Villa Ljungbackens styrka och svaghet?

Styrka: Bra där överhuvudtaget. Gjorde mycket fritidsaktiviteter.

Svaghet: Hittar ingen.

Kan du tänka dig att rekommendera Villa Ljungbacken till andra i liknande situation?

Ja.

Har du förslag till förbättringar av Villa Ljungbackens arbete?

Nej.

Kommentar: För Carins del låg det lite väl nära hemmet, hade hon velat sticka hade det varit enkelt.

Intervju med eleven Carin

Varför kom du till Villa Ljungbacken?

Det strulade hemma och mamma orkade inte.

Hur var Villa Ljungbackens allmänna uppläggning och information?

Bra information.

Villa Ljungbackens bemötande och din känsla av delaktighet i processen.

Bemötandet: Var dåligt ibland och bra ibland.

Delaktigheten: Nej och det tycker jag inte är bra. Det skulle varit mer information och mer frågor innan. Jag skulle ha varit mer delaktig.

Kommentar: Jag var så arg på allt.

Uppläggning och information vad gäller utredningen.

Konstiga frågor i intervjun. E var bra som kontaktperson.

Etik och människosyn.

Vet inte.

Var ansvarsfördelningen klar?

Inte då.

Det akuta omhändertagandet.

Bra. Jag tänkte mycket på dem hemma.

Hjälpte Villa Ljungbacken till att bryta ditt destruktiva beteende?

Ja, det gjorde de mycket.

Hjälpte Villa Ljungbacken till med krisbearbetning?

Jag kunde prata om det som hade hänt och hände, det var bra.

Hur var det dagliga livet på Villa Ljungbacken?

Skolan var bra, jag fick mycket hjälp. Fritid var inte så mycket. Man skulle hitta på mer vara ute mer och ha större variation.

Hur gick flytten?

Flytten till L (behandlingshemmet) blev bra.

Kommentar: Bra, jag är glad att jag kom dit, när jag tänker tillbaks.

Kunskapsunderlaget.

Görbra, utom psykologutlåtandet som jag inte tyckte stämde, till exempel det om låg självkänsla.

Är dessa delar bra som underlag för att fatta beslut?

Jag gillade inte att de pratade med pappa, de kunde ha frågat först om det var okej.

Har Villa Ljungbacken gått tillräckligt djupt? Förstod man situationen?

De förstod nog inte riktigt allt. Det var värre hemma än de förstod.

Den sammanfattande bedömningen.

Stämde ganska bra.

Den muntliga och skriftliga presentationen.

Minns ingen muntlig presentation.

Villa Ljungbackens förslag.

Jag tyckte att Villa Ljungbackens förslag var bättre än socialtjänstens, fast nu tror jag aldrig att det hade fungerat. Det är bra att vi inte bor så nära varandra.

Vad blev socialtjänstens förslag?

Ett behandlingshem.

Resultatet i verkliga livet.

Yttre social situation: Bor på L och går omvårdnadsprogrammet.

Relationer: Under längre lov blir det strul hemma. Jag och mamma eller styvpappa blir ovänner. Jag kan prata mycket bättre med mamma nu. Jag oroar mig mycket, känner att jag får ta ansvar, det vore bättre om hon hade haft någon annan att prata med. Styvpappa har förstört allt. Med pappa är inte relationen bättre.

Personligt: Mår "görbra", allt har ordnat sig. Framtiden – flytta tillbaka till hemorten. Tänker inte så mycket på det. Jag tror det kommer gå bra.

Har det blivit någon ny planering någon gång?

Nej, men jag skall snart flytta ut i en träningslägenhet.

Kommentar: Om inget hade hänt hade jag nog brutit med mamma och sktit i allt. Jag har fått bra hjälp hela tiden.

Stämde dina förväntningar med verkligheten?

Bättre än jag befarat, man har hört så mycket från folk.

När du ser på helheten vad är Villa Ljungbackens styrka och svaghet?

Styrka: De är bättre på att komma och prata med oss elever än de är på L.

Svaghet: På L får man mer eget ansvar. Får visa att man klarar av saker, det tror jag man blir starkare av.

Kan du tänka dig att rekommendera Villa Ljungbacken till andra i liknande situation?

Ja.

Har du förslag till förbättringar av Villa Ljungbackens arbete?

Intervjun var konstig, t ex frågan "har du varit med en annan tjej". Skulle frågat mer ingående om hur det var hemma.

Intervju med Frans, hans mamma och styvpappa

Varför kom han till Villa Ljungbacken?

Frans mår dåligt. Det fungerade inte hemma och han bad om att få komma dit.

Villa Ljungbackens allmänna uppläggning och information.

Bra, det fungerade väl.

Villa Ljungbackens bemötande och deras känsla av delaktighet i processen.

Bemötandet: Bra och schyst.

Delaktigheten: Fick reda på om det var något, till exempel när han avvikit. Det var bra.

Kommentar: Var det något så kunde man ringa, även när Frans var hemma på hembesök.

Uppläggning och information vad gäller utredningen.

Intervjuerna var okej. *Frans:* Kontaktpersonen var okej.

Etik och människosyn.

Det var nog respektfullt.

Var ansvarsfördelningen klar?

Socialtjänsten skulle brytt sig mer.

Kommentar: Frans: Nu kan jag tycka att det var rätt att jag kom till Villa Ljungbacken. *Mamma:* Ja, det var så infekterat. *Styvpappa:* Socialtjänsten vacklade.

Det akuta omhändertagandet.

Jobbigt, det var nytt, fast det var nog inget som Villa Ljungbacken kunde gjort annorlunda.

Hjälpte Villa Ljungbacken till att bryta den unges destruktiva beteende?

Frans: Det var bra att man höll mig, men det var jobbigt då. *Mamma:* Det var inte mycket annat att göra, vad kunde inte annars ha hänt.

Hjälpte Villa Ljungbacken till med krisbearbetning?

Frans: Jo, var det något så kunde man prata, men jag vill inte gå igenom det igen.

Hur var det dagliga livet på Villa Ljungbacken?

Frans: Teorin var jobbig, snicken var kul, det var bra att man fick åka ut.

Hur gick flytten?

Det var lagom tid för flytten. *Mamma:* Jag gillade inte att han skulle flytta så långt bort. Det blev katastrof på det stället.

Kunskapsunderlaget.

Frans: Skit att träffa psykologen. *Föräldrarna:* Fel att göra utredningen vid den tidpunkten för då mår Frans så dåligt, så han sa annorlunda än han hade gjort annars.

Man skulle ha jobbat mer med berättelserna. Föräldrarna mår också dåligt och ingen är sig själv. Man skulle ha gått igenom det många gånger.

Är dessa delar bra som underlag för att fatta beslut?

Ja.

Har Villa Ljungbacken gått tillräckligt djupt? Förstod man situationen?

Det är så spännande när de kommer in i bilden så det blir ingen rättvisande bild.

Kommentar: Mamma: Jag kände mig totalt misslyckad som förälder när jag fick utredningen.

Den sammanfattande bedömningen.

I det stora hela stämde den.

Den muntliga och skriftliga presentationen.

Muntligt: Mamma: Jag tänkte att det tilltänkta behandlingshemmet låg vid världens ände.

Skriftligt: Se ovan.

Villa Ljungbackens förslag.

Frans: Förslaget om placering var okej, men A (behandlingshemmet) var kass.

Mamma: Det hade nog varit för tidigt att Frans skulle hem. Det var bra förslag om relationsbearbetning, men socialtjänsten gjorde inte så.

Vad blev socialtjänstens förslag?

A, ett behandlingshem, som kopplade ifrån en som förälder. *Frans:* Jag tyckte inte att personalen där var bra, de förstod en bättre på Villa Ljungbacken.

Kommentar: Styvpappan angående utredningstiden på Villa Ljungbacken: Jag tycker att det hade varit viktigt att hela familjen hade träffats ofta för att prata tillsammans med personal. Man skulle bli tvingad att prata, då hade det kanske löst sig snabbare.

Resultatet i verkliga livet.

Yttre social situation: Frans har egen lägenhet och går på komvux.

Relationer: Frans: Jag har en kontaktperson som är polis och som är bra. Han har mamma fixat själv. Relationen till brodern är sådär, det spårar lätt ut. Det har blivit bättre och bättre det sista året. När jag flyttade började en ny "strulperiod", men de blir kortare. Jag kommer ofta upp till föräldrarna.

Personligt: Mår bra.

Har det blivit någon ny planering någon gång?

Frans rymde mycket från A, gjorde ett suicidförsök och kom sedan till M (ett §12-

hem). A polisanmälde honom för hot. Frans tyckte att M var bättre än A. Han var på sluten avdelning i en och en halv månad och kom sedan hem till mamma. Han hade LVU i hemmet och mamma ordnade en kontaktperson och komvuxplats.

Stämde era förväntningar med verkligheten?

Vi hade inga förväntningar. Visste inte hur sånt var.

När ni ser på helheten vad är Villa Ljungbackens styrka och svaghet?

Styrka: Personalen var positiva och trevliga. *Frans:* Det var väl bra, utom att ytterdörren var låst. Personalen förstod och tacklade problemen bra, det var bra med utomhusaktiviteter.

Svaghet: Det är synd att det är så kort tid, och att det tog lång tid innan Frans kom till Villa Ljungbacken. Man hinner må sämre och sämre och det blir värre och värre hemma. Det ska inte ta så lång tid. Man skulle ha gjort utredningarna på ett annat sätt och man skulle blivit tvingad att mötas.

Kan ni tänka er att rekommendera Villa Ljungbacken till andra i liknande situation?

Ja.

Har ni förslag till förbättringar av Villa Ljungbackens arbete?

Se ovan.

Intervju med mamma till Anna

Värför kom hon till Villa Ljungbacken?

Anna blev utskriven från BUP, som inte ansåg att det var psykiatri, och hon vägrade att flytta hem.

Villa Ljungbackens allmänna uppläggning och information.

Okej, men jag saknade en anamnes av Anna.

Villa Ljungbackens bemötande och din känsla av delaktighet i processen.

Bemötandet: Trevligt och bra generellt sett, S lyfte mig.

Delaktighet: Efter intervjun så försvann jag. Det kan inte gagna att stänga av föräldrarna. Personal ringde och sa att jag inte skulle ringa till Anna på permissionen (hon bodde hos en kamrats familj). Jag blev jätteledsen, jag hade inte ställt till väsen.

Kommentar: Alla skulle ha gjort annorlunda. Inte gått med Anna i att mamma är så svart. Om man hade tagit med mig mer så hade Anna bottnat i sitt hat, fått ett fotfäste. Jag tror också att det hade gett henne mer respekt för personalen, för Anna tycker egentligen om sin mamma. S var inne ett par veckor, han var helt enorm. Vet vad man behöver höra och vad som skall sägas. Ingen frågade om hur Anna hade varit som liten osv, min kunskap togs inte till vara. Man lyssnade inte in mig. Mycket saker

som blev svårt på t ex permissionerna hade inte hänt om de hade bett mig om information. Jag blev undanskuffad när jag kom upp. Jag fick sitta i korridoren och vänta. S gav respekt och sa positiva saker. Mer av det hade behövts för jag var så nedtryckt.

Uppläggning och information vad gäller utredningen.

Det var inte mysigt att sitta i korridoren det är viktigt att tänka på respekten och bemötandet, bara för man känner sig som en skit. Kontaktpersonen var bra. Fungade, lugnt och trivsamt. Bra frågor och positivt bemötande.

Etik och människosyn.

Olika vem jag pratade med. H och S förmedlade bra känslor. I överlämningen sa man att jag inte kunde ge kärlek för att jag ingen fått – det är inte sant.

Var ansvarsfördelningen klar?

Ja, jag hade inget att säga till om. Socialsekreteraren bestämde och de handräckte henne, men när Anna rymde så var det jag som ringde och letade fram henne. Jag var bitter över detta. Detta upprepade sig i familjehemmet.

Det akuta omhändertagandet.

Jag var inte med på informationsmötet för Anna gallskek.

Hjälpte Villa Ljungbacken till att bryta den unges destruktiva beteende?

Hon var inte speciellt destruktiv. Hon vände dygnet rätt där, fick vuxenkontakter och mycket gränssättning. Goa manliga förebilder. Det hade varit bra om Anna hade fått fortsätta prata med H fast det inte var hennes kontaktperson.

Hjälpte Villa Ljungbacken till med krisbearbetning?

För den unge: Vet inte, hon grät mycket men var glad också. Hon var låst.

För föräldern: Inte för mig, BUP och kvinnojouren hjälpte mig.

Det dagliga livet på Villa Ljungbacken.

Lät som det var bra. Det var fina utrymmen och en levande miljö, varmt och ombonat.

Hur gick flytten?

Hon var motiverad för att flytta till ett familjehem.

Kommentar: Anna gick för länge på Villa Ljungbacken, det var svårt att hon åkte till andra på helgerna trots att jag sa ja.

Kunskapsunderlaget.

Okej, det var inget nytt, men det stämmer.

Vistelsen: De hade lärt känna henne.

Psykologutlåtandet: Deras kontakt var väl inte så bra.

Är dessa delar bra som underlag för att fatta beslut?

Annas uppväxt fattas, allt blev så svart. När barn hamnar i kris minns de bara det svarta. Mycket i hennes berättelse stämmer inte.

Har Villa Ljungbacken gått tillräckligt djupt? Förstod man situationen?

De förstod nog, men var väl tagna av hennes kraft. De tänjde för långt på gränserna för henne.

Kommentar: Jag hade velat göra intervjuerna uppe på Villa Ljungbacken för att inte bli undanskuffad. På M (en annan utredningsinstitution inom SiS, där hennes son har varit) kommer man upp som förälder fyra gånger, det är bra.

Den sammanfattande bedömningen.

Riktig tycker jag.

Den muntliga och skriftliga presentationen.

Väldigt tungt, mycket folk, egentligen hoppades jag på att Anna skulle vilja hem.

Villa Ljungbackens förslag.

Heltäckande.

Placeringen: Jag ville att hon skulle ha kommit till ett psykiatriskt behandlingshem. Ett vanligt familjehem räcker inte när utbrotten är så kraftfulla. Jag har alltid undrat över om hon har psykiska problem.

Relationsbearbetning: Bra, fast det har inte blivit så.

Vad blev socialtjänstens förslag?

Familjehem, nytt familjehem och nu B (ett ungdomshem). Man har inget gjort för kontakten mellan Anna och hennes bror. Samhället har hjälpt till att splittra vår familj väldigt fint! Anna och hennes bror har träffats ett par gånger hos farföräldrarna men det blev ett utspel där. De hade behövt hjälp med kontakten. Jag har fått individualterapi, det behöver Anna också. Sen kan vi mötas utan familjeterapi, barnen har aldrig dolt något, utan sagt allting.

Resultatet i verkliga livet.

Det hade varit bra om ungdomshemmet hade varit bra för mig och brodern också, inte bara för Anna. Hon hade behövt komma till ett behandlingshem på en gång som klarade gränssättningen och som hade kontinuerliga möten med mig.

Stämde dina förväntningar med verkligheten?

Jag vet inte vad jag hade för förväntningar, jag ville att hon skulle vilja flytta hem

igen men så blev det inte. Få henne att vilja träffa mig. Jag är glad över att det var så många goa män där, för Annas skull.

När du ser på helheten, vad är Villa Ljungbackens styrka och svaghet?

Styrka: Alla olika människor som arbetar där, olika åldrar och personligheter, att kunna erbjuda många olika bitar. Att de kan sätta gränser och göra bedömningar på plats, till exempel se hur hon fungerar i grupp. Lokalerna. En dynamisk miljö.

Svaghet: Att de inte rapporterade allt till varandra. Det kunde bli frågor när man ringde. Gruppen kändes inte helt homogen. Ingen ringde och sa att Anna var där, första kontakten var när H ringde angående grejer till Anna. De bjöd inte upp mig, gav mig inte utrymme.

Har du förslag till förbättringar av Villa Ljungbackens arbete?

Ha en riktigt bra struktur på kontakten med föräldrarna, helst skriva ner ett kontrakt. Diskutera förväntningar och enas om något. Inte tro att föräldrarna har en massa kraft i det läget, de skall nog stå för den kraften. Om man ringer och någon låter lite irriterad då ringer man inte på några veckor. Det kändes ensamt. Det är inte säkert att man behöver djupintervjuerna. ”Jag med min uppväxt är problemet.” Det är ett ansvar i att göra så djupa intervjuer, man skuldbelägger sig så mycket ändå. På M handlade det mer om här- och nusituationen, det var mer konkret och blev aldrig så tungt.

Intervju med eleven Anna

Varför kom du till Villa Ljungbacken?

Socialtjänsten ville utreda varför jag inte ville bo hemma. Socialsekreteraren M sa att det var ett öppet ställe där man fick gå på stan själv osv, och jag tyckte att det lät bra. Det var inte så och jag kände mig lurad.

Villa Ljungbackens allmänna uppläggning och information.

Det var så mycket som lovades och som sedan inte blev så. Det tog så lång tid innan jag flyttade. M letade och sa ofta att hon hade något på gång, men det blev inte så. Jag var ganska kräsen, men det blev inte som jag ville ändå.

Villa Ljungbackens bemötande och din känsla av delaktighet i processen.

Då trivdes jag inte på Villa Ljungbacken, men nu tycker jag att jag fick det bemötandet som jag behövde. Jag kände mig inte delaktig i processen. De sa vad de kunde säga, men M sa ingenting. Hon lovade mer än hon höll.

Kommentar: Jag skulle inte ha bott där så länge.

Uppläggning och information vad gäller utredningen.

Det var bra, men jag gillade inte psykologen. Jag pratade med henne i tio minuter, men ändå skrev hon 1,5 sida. Hon var inte den typen som jag ville berätta något för.

Etik och människosyn.

Okej, nu när jag tänker tillbaks på det. Ingen blev illa behandlad för att man gjort något fel. De pratade inte ner dem. Såg inte ner på någon för att den var kriminell eller drogade.

Var ansvarsfördelningen klar?

Nej.

Kommentar: Anna tycker att Villa Ljungbacken hanterade situationen mellan henne och mamma rätt. Hon anser inte att de skulle ha tvingat henne att träffa mamma och tror inte att de kunde gjort på ett sådant sätt att hon ville träffa henne.

Det akuta omhändertagandet.

Om första dagen: Hemskt. Jag satt på rummet. *Om inskrivningssamtalet:* De släppte in min mamma i rummet. Det var fel. Det var pinsamt att alla glodde på en.

Hjälpte Villa Ljungbacken till att bryta ditt destruktiva beteende?

Jag vet inte vad det var som fick mig att ändra mig. Nu ser jag positivt på tiden där.

Hur var det dagliga livet på Villa Ljungbacken?

Skolan: Bra, så att man inte glömmet. *Fritiden:* Jag var inte med på fritidsaktiviteterna, det var inget som jag tyckte var kul. Det hade nog varit roligare att vara kille och bo där, de hade mer att göra. Fast det var egentligen inte fel på aktiviteterna, det är sådant man brukar göra, fast då ville man göra sådant med sina kompisar.

Hur gick flytten?

Jag kände mig utslängd. Jag fick ingen chans, det gick på fyra dagar från jag fått beskedet tills jag flyttade. Jag stannade inte där, jag gick därifrån samma dag. Förut hade det gått så långsamt och nu gick allt så snabbt.

Kunskapsunderlaget.

Föräldraintervjuerna: Pappa bara ljög. Mamma sa att hon inte mindes något.

Elevintervjun: Det stämde, men det var omskrivet så det kändes ändå inte som min berättelse. Jag fick inte skriva den själv.

Vistelseberättelsen: Det mesta stämde, men jag var inte så arg under de första två månaderna som de skrev. Det var sedan jag blev aggressiv.

Psykologutlåtandet: Man kan inte bedöma en människa på tio minuter. Hon skrev saker som hon inte hade en aning om.

I sin helhet: Det kändes som att läsa om någon annan än mig själv.

Är dessa delar bra som underlag för att fatta beslut?

Det hade nog inte spelat någon roll om de hade gjort utredningen, för jag hade nog

hamnat i ett familjehem ändå, fast det var kanske bra för M förstod kanske mer. Vi har bättre kontakt idag.

Har Villa Ljungbacken gått tillräckligt djupt? Förstod man situationen?

Det gjorde de väl, kanske ingen som inte varit med i situationen kan förstå egentligen. Det är så bra med H, han hade varit där själv. Han pratar på ett sätt som man förstår.

Den sammanfattande bedömningen.

Se tidigare svar.

Den muntliga och skriftliga presentationen.

Minns inget sådant möte.

Villa Ljungbackens förslag.

Placeringen: Familjehem blev fel. Jag hade nog mer behövt ett kollektiv. Jag behövde inte komma in i en ny familj

Relationsbearbetning: Jag kan förstå att de föreslog familjeterapi längre fram, men det är ingen lösning för mig. Jag vill inte träffa dem mer, kanske mamma om 50 år.

Vad blev socialtjänstens förslag?

Familjehem.

Resultatet i verkliga livet.

Yttre social situation: Bor på B (ett ungdomshem) och trivs där. Praktiserar i klädbutik och jobbar extra med att sälja korv. Har det bra ekonomiskt. Börjar på komvux till hösten.

Relationer: Har kontakt med farmor och farfar. Ingen kontakt med mamma och pappa, eller övrig släkt, pratar med brodern i telefon. Han förstår hennes avståndstagande.

Personligt: Vill kanske bli psykolog eller socionom. Mår bra, vill ha det som de flesta. Hoppas att det blir bra. Tar kanske kontakt med mamma någon gång. Aldrig pappa. Genom M har Anna förstått att mamma mer förstår vad Anna är arg och besviken på.

Om nyttan: Vet inte nyttan. Vem vet vad som gör vad. Jag kanske inte hade mått så bra som jag gör nu.

Har det blivit någon ny planering någon gång?

Efter att hon gått från familjehemmet och bott hos kompisar ett tag placerades hon i ett jourhem där hon inte trivdes. Hon försökte förklara det för M, men det tog lång tid innan hon förstod. Anna bodde där i ett år och sedan flyttade hon till Bergsgårdsgärde, vilket var hennes eget förslag och det tycker hon är jättebra.

Jag slipper familj, men ändå finns det vuxna runt omkring mig. När det finns fler är det större chans att man hittar någon man gillar att prata med.

Stämde dina förväntningar med verkligheten?

Nej, M hittade på en massa grejer.

När du ser på helheten vad är Villa Ljungbackens styrka och svaghet?

Styrkan: Bra på att prata och ta människor. *Svagheten:* Man går bara runt och gör inget, går upp i vikt. Man skulle vara tvungen att ha gympa.

Kan du tänka dig att rekommendera Villa Ljungbacken till andra i liknande situation?

Ja, jag ville att min lillebror skulle komma dit.

Har du förslag till förbättringar av Villa Ljungbackens arbete?

Mer tvungna, obligatoriska aktiviteter så man inte blir för tjock.

Intervju med mamma och styvpappa till Jonas

Varför kom den unge till Villa Ljungbacken?

Det var problem i skolan och socialtjänsten upplevde det akut och han blev hastigt placerad. Han har varit mobbad på grund av övergreppet, det lugnade sig men det var för sent, han mår fortfarande "skitdåligt". Han har fortfarande svårt att prata om det.

Villa Ljungbackens allmänna uppläggning och information.

Mamma: Jag var tveksam till LVU, det kändes fruktansvärt. H och S var trevliga vid första mötet. H var perfekt som kontaktperson åt Jonas.

Villa Ljungbackens bemötande och deras känsla av delaktighet i processen.

Bemötandet: Bra.

Delaktighet: Det spelar ju ingen roll vad jag säger.

Kommentar: Jag har kritik mot intervjun. Det är skrämmande att de kan skriva sånt som inte stämmer och inte vill diskutera efteråt, man känner sig överkörd.

Uppläggning och information vad gäller utredningen.

Bra att var och en har sin kontaktperson.

Etik och människosyn.

Respektfullt, utom utredningen. S var vettig att prata med och H också.

Var ansvarsfördelningen klar?

Vi hade inget att säga till om. Socialsekreteraren sa att hon bestämde allt på grund av LVUet, vilket var tycket. Fast jag har ju fått hjälp när jag inte orkade. Fast Jonas ville

jag ha hemma, men att han skulle få hjälp att bearbeta övergreppet. Det är en besvikelse att han är placerad, men han har behov av hjälp.

Kommentar: Förutom utredningen var jag väldigt nöjd. Jag är nöjd med den nuvarande placeringen.

Det akuta omhändertagandet.

Inga problem. Han fick bra kontakt med H på en gång.

Vistelsen på Villa Ljungbacken.

Han trivdes nog väldigt bra. Det var en besvikelse att flytta till D (ett behandlingshem), han saknade H. De som hade varit tuffa mot honom tyckte han bra om.

Hur gick flytten?

Jag var inte med då, fast han var otålig det sista.

Kommentar: Det var slapppt att han fick tillfälle att raka av sig håret, men det är inte så lätt att vaka över honom 24 timmar om dygnet. D är slappare.

Kunskapsunderlaget.

Föräldraintervjuerna: Det är fel att bedöma oss utifrån en intervju på en och en halv timme. Det kändes som vi var skit när vi läst utredningen – vi var inte vatten värda.

Elevintervjun: Det stämmer inte att Jonas fått mycket stryk. Det var skrämmande att man tog hans uppgifter rakt upp och ner utan att kolla med oss.

Är dessa delar bra som underlag för att fatta beslut?

Bra att samtliga säger sitt.

Har Villa Ljungbacken gått tillräckligt djupt? Förstod man situationen?

Jag vet inte, utredningen visade inte att man hade förstått.

Kommentar: A och O är att ha mer träffar med föräldrarna och tydligare förklara och gå igenom utredningen innan den är klar, så att det blir riktigt och man inte känner sig överkörd. Vi har blivit prickade, socialtjänsten skulle inte acceptera att vi tog sommarbarn till exempel.

Den sammanfattande bedömningen.

Det är horribelt att bedöma människor efter en timme. Det var mycket som inte stämde.

Den muntliga och skriftliga presentationen.

Muntligt: Vettiga förslag. *Skriftligt:* Stämmer inte.

Villa Ljungbackens förslag.

Placering: Jag ville egentligen haft hem honom.

Sysselsättning: Bra.

Relationer: Bra, han behövde få prata om övergreppet.

Vad blev socialtjänstens förslag?

Ett behandlingshem. Vanlig skola, som han inte orkade med. Han arbetar idag. Han har ingen psykologkontakt, utan pratar med sina kontaktpersoner.

Resultatet i verkliga livet.

Yttre social situation: Han bor på behandlingshemmet, arbetet går bra och det fungerar bra för honom, de har börjat lära känna honom.

Relationer: Vi pratar mycket med behandlingshemmet, kontakten är bra med hans kontaktperson. Det går också att prata med Jonas idag – ibland. Det går att resonera med honom, han blir mer nonchalant när andra är med. Han skryter inte så mycket längre.

Personligt: Mår psykiskt dåligt. Dåligt självförtroende med tuff attityd.

Har det blivit någon ny planering någon gång?

Nej.

Kommentar: Behandlingshemmet misstänker att han har en MBD-skada och deras uppfattning av Jonas är mer lik vår. Vi får lida för utredningen som ligger på kommunen. Jag hade vägrat att ställa upp om jag visste att det skulle bli så här. Som fyra-åring sa de att Jonas eventuellt hade en MBD-skada och det skulle ha kollats upp ordentligt för det är viktigt. Han har fortfarande dålig motorik.

Stämde era förväntningar med verkligheten?

Hade inga förväntningar utan accepterade faktum.

När ni ser på helheten vad är Villa Ljungbackens styrka och svaghet?

Styrka: H som tog Jonas på rätt sätt.

Svaghet: Utredningen.

Kan ni tänka er att rekommendera Villa Ljungbacken till andra i liknande situation?

Ja, om utredningen vore annorlunda, men inte när den görs på det viset. I övrigt var det positivt.

Har ni förslag till förbättringar av Villa Ljungbackens arbete?

Jag tror på mer samarbete med föräldrarna, fler träffar så att man inte gör bedömningen efter en intervju. Man skulle träffa alla i slutet så att man diskuterar det man kommit fram och inte gör klart utredningen förrän alla har pratat ihop sig och är överens.

Intervju med eleven Jonas

Varför kom du till Villa Ljungbacken?

Morsan klarade inte av mig. Jag var för djävlig. Tyckte att det skulle bli skönt att komma hemifrån.

Villa Ljungbackens allmänna uppläggning och information.

Väldigt bra information i början, sedan var det ibland lite slarvigt med informationen, men annars bra. Det hade varit bra om man hade fått reda på tidigare när en ny elev skulle komma.

Villa Ljungbackens bemötande och din känsla av delaktighet i processen.

Bemötandet: Ganska bra, första dan tog H med mig ut.

Delaktighet: Ja, fast man skulle kunnat få läsa det i utredningen som var färdigt efter halva tiden.

Kommentar: Stämningen skulle fördelats mer rättvist mellan eleverna. Skolan skulle ha varit hårdare, teorin var för slapp. Snicken var perfekt. C är sträng, men rättvis och man får visa att man klarar av nåt själv.

Uppläggning och information vad gäller utredningen.

Man kanske skulle ha haft två kontaktpersoner som det är här på D (ett behandlingshem), en som tar det praktiska och en som tar det psykiska.

Etik och människosyn.

Bra respekt. Man skulle få ta en smörgås när man ville om man var hungrig.

Var ansvarsfördelningen klar?

Bra, jag förstod vem som skulle göra vad.

Kommentar: Läggningsen skulle vara en timme senare. De var för slappa med videon, vi fick se för ofta på film. En dag i veckan är bättre. TV-spelet skall inte fram för rån efter middagen och eventuellt på lunchen.

Det akuta omhändertagandet.

Väldigt bra att H tog med mig ut första dagen. Elever skall slippa komma på tisdag eller onsdag. Det är jobbigt att träffa alla på en gång.

Hjälpte Villa Ljungbacken till att bryta ditt destruktiva beteende?

Det sköttes väldigt bra, det är bra att man har ordentlig koll.

Hjälpte Villa Ljungbacken till med krisbearbetning?

Villa Ljungbacken hjälpte till väldigt bra.

Hur var det dagliga livet på Villa Ljungbacken?

Man skulle få bada oftare och det är bra med mer motion. Det är lättare att få med eleverna om det inte är så mycket video. Kunde visa lite mer framåtanda gentemot elevernas intresse. Jag hade velat få bygga modeller och betalt hälften själv.

Hur gick flytten?

Vid överlämningen kunde det ha varit mer detaljerat, socialtjänsten velade ganska bra och hade förslag på ställen i Stockholm, Vänersborg och Göteborg. Det är inte bra att få reda på något när det inte är säkert. Det hade varit bra om man fick bekanta sig mer med det nya stället innan man flyttade.

Kunskapsunderlaget.

Elevintervjun: Eleven skulle själv få bestämma hur länge man skall hålla på varje gång. H är väldigt lätt att snacka med.

Psykologutlåtandet: Skulle velat att samtalen var lite längre och att det skulle vara mer tester, hon var en chans som jag inte utnyttjade.

Är dessa delar bra som underlag för att fatta beslut?

Man skulle intervjua syskonen också och klassföreståndare. Det är bra att intervjua pappan också, även om man inte har så mycket kontakt.

Har Villa Ljungbacken gått tillräckligt djupt? Förstod man situationen?

På sätt och vis ja.

Den sammanfattande bedömningen.

Inte läst.

Den muntliga och skriftliga presentationen.

Muntligt: Var nog inte med på det mötet.

Villa Ljungbackens förslag.

Bra förslag. Jag hade aldrig flyttat hem. Jag skolkade mycket i vanlig klass så jag arbetar istället. Jag tycker att det är bättre att prata med kontaktpersonen än psykologen, fast jag får om jag vill.

Vad blev socialtjänstens förslag?

Ett behandlingshem.

Kommentar: Vistelsetiden på Villa Ljungbacken är egentligen två månader, fast den skulle kanske vara tre–fyra månader för man hinner inte ändras på två månader. Jag var där i sex månader, men det var helt okej, jag skulle kunnat vara där i ett år. Efter tre månader skulle man fått privilegium, typ att få vara själv i musikrummet, man skulle fått förtroende.

Resultatet i verkliga livet.

Yttre social situation: Bor på D och har ungdomspraktikplats på renhållningsverket.

Relationer: Farsan har jag inte träffat, hos mamma är jag varannan eller var tredje helg. Det går bra med mamma och mig. Jag skall bo hemma hos henne i sommar och arbeta på gården. Det går hyfsat med kompisar.

Personligt: Mår ganska bra. Vill komma in på transportteknisk linje på gymnasiet till hösten – då kan man få lastbilskort. Om behandlingshemmet hade haft en utslussningslägenhet kunde det varit bra.

Har det blivit någon ny planering någon gång?

Började i skolan, men arbetar nu. Jag är mer praktiskt lagd.

Kommentar: Villa Ljungbacken har spelat stor roll för hur jag är idag. Aggressiviteten lugnade ner sig mycket under tiden jag var på Villa Ljungbacken och det spelar stor roll här. Jag fick lära mig att prata med folk på ett annat sätt.

Stämde dina förväntningar med verkligheten?

Det var lite bättre än jag trott.

När du ser på helheten vad är Villa Ljungbackens styrka och svaghet?

Styrka: Man pratar mycket med sin kontaktperson.

Svaghet: Att teorin var så slapp. BG la ner mig och det var bra. Han sa också ”Kom igen då, du klarar det.”

Kan du tänka dig att rekommendera Villa Ljungbacken till andra i liknande situation?

Rekommenderar det utan tvekan. Bra hjälp för att hamna rätt. Nästan bara positivt.

Har du förslag till förbättringar av Villa Ljungbackens arbete?

Att alltid ha personal som vill spela pingis.

Intervju med mamma och eleven Emma

Varför kom den unge till Villa Ljungbacken?

Emma blev häktad efter en stöld. Det var hemskt och otrevligt på häktet och de ljög för dem båda. Mamma och Emma ville prata med varandra, men fick besked om att den andre inte ville prata med henne och vice versa. Emma träffade sin socialsekreterare för första gången på häktet och hon upplevde henne som spydig och att placeringen skulle göras oavsett om hon gick med på det eller inte, det var frivillighet under tvång. Emma var hemma två veckor innan hon kom till Villa Ljungbacken.

Hur var Villa Ljungbackens allmänna uppläggning och information?

Det kändes lättare efter informationsmötet, Emma hade innan varit rädd för att bli inlåst, men upptäckte att det var annorlunda än i häktet. Man gjorde roliga saker.

Villa Ljungbackens bemötande och er känsla av delaktighet i processen?

Mamma: Jag kände att de drog alla ungdomar över en kam. De såg på oss som en dålig familj, en "jätteproblemfamilj", i och med att Emma var där. Jag kände att jag bar hela skulden och jag mötte lite förståelse när jag tyckte att det var jobbigt att Emma var där. *Emma:* Jag hade bra kontakt med en del personal, speciellt H. Det var två, tre personal som jag inte kom bra överens med, de andra var helt okej. Jag kom inte överens med min kontaktperson och önskade att jag hade fått byta. Psykologen vände allt man sa till något negativt.

Kommentar: Mamma: När Emma kom hem sa vi saker som vi inte sagt tidigare, det blev fel, vi kunde inte upprätthålla respekten och vi bråkade.

Uppläggning och information vad gäller utredningen.

Emma: Jag fick information om att det var en utredning, men det kändes ändå mest som ett straff. *Mamma:* Det väckte mycket ångest från barndomen då mina syskon blev omhändertagna och placerade. Det var också svårt då jag alltid klarat av allt själv, men nu ville jag ha hjälp och också skrämma Emma med att hon kunde bli bortplacerad.

Etik och människosyn.

Emma: De flesta lyssnade och visade respekt, fast jag skulle velat byta kontaktperson. Jag upplevde det jobbigt med en personal. *Mamma:* Jag tyckte att de såg ner på oss, att de såg på oss som en problemfamilj.

Var ansvarsfördelningen klar?

Emma: Jag trodde inte att mamma fick bestämma och jag var orolig för att jag inte skulle få komma hem. *Mamma:* Jag kände hela tiden att jag hade kvar mitt föräldraansvar och att det var jag som bestämde i slutändan.

Det akuta omhändertagandet.

Emma: De andra eleverna och personalen var trevlig. Första natten var jobbig, men H var där. Det var bra att få gå ner i skolan på en gång.

Hjälpte Villa Ljungbacken till med krisbearbetning?

Emma: Nej. *Mamma:* Nej, efteråt gick vi på tå för att inte bråka.

Det dagliga livet på Villa Ljungbacken.

Emma: Efter cirka en månad kände man alla, både personal och elever. Vi hade mycket kul, vi gjorde alltid något på fritiden och skolan var också bra, jag gjorde massor av saker i träslöjden. *Mamma:* Det var jobbigt då Emma grät i telefonen, hon ringde varje dag och jag fick passa den. Kvällarna var helt underbara, jag kunde koppla av och behövde inte känna någon oro över Emma.

Kunskapsunderlaget.

Emma: Det stämde ganska bra, det var bra innehåll. *Mamma:* Jag har inte läst den.

Är dessa delar bra som underlag för att fatta beslut?

Det var bra delar.

Har Villa Ljungbacken gått tillräckligt djupt? Förstod man situationen?

Mamma: Jag kände att allt var mitt fel. *Emma:* Jag tycker att det stämde, men jag tycker inte att jag gav mamma skulden.

Den muntliga och skriftliga presentationen.

Muntligt: Emma: Jag var helpänd och satt bara och väntade på att jag skulle få komma hem.

Villa Ljungbackens förslag.

Det var bra att Emma skulle flytta hem, men förslaget om att vi skulle läggas in för familjebehandling var inte bra. Det var helt orealistiskt att det skulle drabba alla i familjen, men då var vi beredda att gå med på vad som helst för att Emma skulle komma hem. Jag (mamman) upplevde mötet som jobbigt och gick därifrån mer tyngd än när jag kom.

Vad blev socialtjänstens förslag?

Samtal inom ett öppenvårdsprojekt för Emma. När hennes kontaktperson där slutade blev det ingen fortsättning för Emma ville inte ha en ny kontakt.

Resultatet i verkliga livet.

Yttre social situation: Emma bor hemma och går i gymnasiet.

Relationer: De önskar hjälp, mamma vill ha en egen samtalskontakt och Emma vill att de skall gå tillsammans. De upplever inte att de fått adekvat hjälp, men nu är det trots allt lättare. Emma vill verkligen reda ut sin relation med mamma.

Personligt: Mamma tror att det varit en läxa för Emma och att det var tur att hon åkte dit. Emma tror inte att vistelsen på Villa Ljungbacken har gett henne så mycket, fast hon tänkte efter en del, att det var tur att hon åkte dit.

Stämde era förväntningar med verkligheten?

Emma: Ja, i stort sett. Vissa förstod en.

Mamma: Nej, för de såg oss som en alltför dålig familj.

När ni ser på helheten vad är Villa Ljungbackens styrka och svaghet?

Styrka: Emma: Det var bra personal och det fanns alltid någon man kunde prata med,

det var bra aktiviteter och det var bra att man inte var inlåst. *Mamma:* Det var positivt att Emma inte bara kunde dra.

Svaghet: Emma: Att inte all personal var förstående. *Mamma:* Det rör upp mycket och sedan får man klara sig själv. Det var en jättejobbig tid efter Villa Ljungbacken och vi fick ingen hjälp.

Har ni förslag till förbättringar av Villa Ljungbackens arbete?

Efterbehandling. Villa Ljungbacken skulle finnas kvar tills det var någon hjälp ordnad, för helt plötsligt var man så ensam. Det skulle finnas flera alternativa förslag och de skulle vara genomtänkta och motiverade.

Intervju med mamma och eleven Amanda

Varför kom den unge till Villa Ljungbacken?.

Socialtjänsten hade inget annat ställe då LVU §3 inte gick igenom. Det var ett stort misstag att Amanda och mamma inte fick vara på samma ställe. Amanda fick inte ens sova över på det utredningshemmet där mamma och syskonen var. Det värsta var att mamma inte fick sova jämte Amanda när hon mådde så dåligt den första natten på Villa Ljungbacken.

Villa Ljungbackens allmänna uppläggning och information.

Först sa socialsekreterarna "Ge det en chans", sedan "Nu är du här punkt slut." I övrigt var informationen okej, situationen var så kaotisk.

Villa Ljungbackens bemötande och deras känsla av delaktighet i processen.

Bemötandet: Amanda tyckte att det var olika, många var mer som "plitar" och förstod en inte utan gapade och skrek, man behöver inte vara så hård. H förstod precis och en del andra var också okej. Mamma tyckte att det var bra.

Delaktighet: Mamma: Jag tyckte inte att jag kunde påverka någonting. Jag var rädd för att lägga mig i. *Amanda:* Inte delaktig.

Kommentar: Mamma: Kaotiskt, om jag såg för mycket till Amandas behov skulle det utredningshemmet där jag var skriva att jag svek pojkarna och vice versa. *Amanda:* Det var många gånger man inte fick veta utan fick höra att "det får du se sen".

Uppläggning och information vad gäller utredningen.

Mamma: Bra. *Amanda:* Jag öppnade mig inte för min kontaktperson.

Etik och människosyn.

Mamma: S visade respekt under första mötet, det visades även under intervjun och överlämningen. I övrigt var det sisådär. *Amanda:* Skitdåligt, de såg på en som en som man gör utredning på. S var bra, han lyssnade. Många sa att de inte tyckte jag skulle bo med mamma.

Var ansvarsfördelningen klar?

Amanda: Nej, socialtjänsten sa att ta det med Villa Ljungbacken och vice versa. *Mamma:* Klart mellan socialtjänsten och Villa Ljungbacken men inte med mig. Jag var skeptisk mot att socialtjänsten sa att de kanske inte skulle göra som Villa Ljungbacken föreslog, platsen kanske bara var för att Amanda skulle ha någonstans att vara.

Kommentar: Amanda: De skulle se mer till hur man mår, det skulle alltid finnas kvinnlig personal i tjänst, åtminstone på nätterna och man skulle få kvinnlig kontaktperson om man ville.

Det akuta omhändertagandet.

Amanda: Sådär, jag hade behövt någon hela tiden och inte bara när någon hade tid. Det var nog inte många som förstod hur dåligt jag mådde. På kvällen skall man ta hand om alla, kontaktpersonerna får ta hand om sina elever på dagtid. *Mamma:* Det var inte bra att jag inte fick sova hos Amanda och det var fel att de sa att jag inte skulle ringa, så jag vet inte hur hon hade det.

Hjälpte Villa Ljungbacken till att bryta den unges destruktiva beteende?

Se övriga svar.

Hjälpte Villa Ljungbacken till med krisbearbetning?

Amanda: Till viss del. H pratade en hel kväll om min bussfobi och jag kom över den, men annars sådär. *Mamma:* Villa Ljungbacken hade fullt upp med Amanda. Utredningshemmet där jag var hjälpte mig inte, jag dolde det mer.

Det dagliga livet på Villa Ljungbacken.

Amanda: Jag gick inte ihop med min kontaktperson, men fick inte byta. Det skulle man få. Det var könsdiskriminering där, om killarna ville göra något så gjorde man det om det var killar som arbetade. Det var bra att man fick åka ut för då glömde man saker för tillfället. Skolan var faktiskt ganska bra. Såg till vad man behöver och att man fick göra olika saker.

Hur gick flytten?

Amanda: Bra för att jag kom därifrån, bra avslut.

Kommentar: Amanda: Man hade så olika behov, det var fel när de sa att en elev kanske har hepatit, "akta när hon blöder", hon kanske inte ville att det skulle komma fram. *Mamma:* Bra mycket lugnare än när hon var på H (en sluten avdelning på ett §12-hem), men oron för framtiden fanns ändå kvar.

Kunskapsunderlaget.

Amanda: Hade inget ont av det, men förstod inte hela innebörden. Det var löjligt med tester hos psykologen. *Mamma:* Jag har inte läst den.

Är dessa delar bra som underlag för att fatta beslut?

Amanda: Man kunde ha frågat övriga i familjen, till exempel släktingar.

Har Villa Ljungbacken gått tillräckligt djupt? Förstod man situationen?

Amanda: Reagerade inte negativt på något.

Den muntliga och skriftliga presentationen.

Muntligt: Bra. *Skriftligt:* Se ovan.

Villa Ljungbackens förslag.

Mamma: Bra förslag. *Amanda:* Bra att jag fick vara med mamma.

Vad blev socialtjänstens förslag?

Amanda: H, ett familjebehandlingshem för vuxna missbrukare. Ångesten försvann, jag pratade med en bra psykolog. Det var mycket samtal med mamma och mig på H, det var jättebra. Jag ser på styvpappan på ett annat sätt. *Mamma:* Jag är inte tillsammans med Amandas styvpappa längre. Varför gjorde inte socialtjänsten något åt honom, de kunde i alla fall försökt.

Resultatet i verkliga livet.

Yttre social situation: De bor i en egen lägenhet.

Relationer: *Amanda:* Jättebra med mamma, morföräldrarna kom till H och såg det på ett annat sätt.

Personligt: *Mamma:* Jag mår bra och har fullt upp. Det är jobbigt att Amanda inte trivs här, hon vill flytta tillbaks till Småland och praktisera. *Amanda:* Jag mår jättebra, har aldrig mått så bra som i Småland.

Har det blivit någon ny planering någon gång?

Amanda: Vi flyttade från H i december 1995. Eftervårskontraktet gäller april ut. Det känns färdigt nu, det gjorde det för länge sedan. Amanda skall flytta till en egen lägenhet i Småland och ha en kontaktperson från H.

Kommentar: *Amanda:* Jag är så glad att vi kom till Småland och att mamma blev mer bestämd. *Mamma:* Ingen har hjälpt till med kommunikationsproblemen med papporna till barnen, man borde ha satt press på Amandas styvpappa, han är ett orosmoment.

Stämde era förväntningar med verkligheten?

Amanda: Det var inte som socialsekreteraren hade sagt och det kanske var för att hon inte ville ta diskussionen.

När ni ser på helheten vad är Villa Ljungbackens styrka och svaghet?

Styrka: *Amanda:* Bra att man åkte ut och gjorde saker, en del av personalen gick att prata med, resan till Skövde var rolig.

Svaghet: Amanda: Att personalen inte lyssnade och förstod. *Mamma:* Att inte Villa Ljungbackens förslag gäller, att socialtjänsten kan ändra det.

Kan ni tänka er att rekommendera Villa Ljungbacken till andra i liknande situation?

Amanda: För många var det mycket bra. Jag skulle velat vara på ett ställe där de hade liknande problem som jag. Efter ett par månader på Villa Ljungbacken så blev det bättre. Många litade på mig. H var rolig och bra.

Har ni förslag till förbättringar av Villa Ljungbackens arbete?

Mamma: Mer kommunikation med föräldrarna.

7. Analys och slutsatser

Syftet med utvärderingen var att utvärdera Villa Ljungbackens utredningsverksamhet och utredningsmodell. Huvudfrågorna var att ta reda på hur socialtjänsten och familjerna uppfattade utredningsverksamheten, om utredningen gett tillräckligt beslutsunderlag, hur det gått för ungdomarna efter de lämnade Villa Ljungbacken samt om det föreligger några skillnader i ungdomarnas utveckling beroende på om Villa Ljungbackens förslag till fortsatta åtgärder har följts eller inte.

Det övergripande syftet med utvärderingen var att om möjligt ytterligare förbättra Villa Ljungbackens arbete och utredningsmodell så att nyttan för de placerade ungdomarna och deras familjer blir större.

I utvärderingen ingår 45 ungdomar som har varit placerade på Villa Ljungbacken från april 1992 till juni 1995. Samtliga berörda socialsekreterare är intervjuade samt åtta ungdomar och åtta föräldrar/föräldrapar.

Hur gick det för ungdomarna efter utredningen?

Vilka var de placerade ungdomarna och hur gick det för dem? För att kunna analysera detta gjordes en multivariabel översiktstabell utifrån data hämtade ur akterna. Den kompletterades sedan med fler variabler efter att intervjuerna med samtliga socialsekreterarna genomförts. Dessutom genomfördes intervjuer med vissa familjer, dessa syftade till att ge en fördjupad bild och förståelse av hur det upplevdes att delta/vara föremål för den utredningsmodell som Villa Ljungbacken tillämpar.

80% av de placerade ungdomarna hade upplevt separation från någon eller båda föräldrarna, vilket innebar att endast 20% bodde med båda föräldrarna. Hälften av ungdomarna i utvärderingen hade varit med om en separation i åldern 0 till 3 år. Enligt SCBs Årsbok 1997 bodde 1990 85% av Sveriges barn och ungdomar hos båda sina föräldrar. Det är alltså en stor överrepresentation av barn som upplevt separation från någon förälder. Hälften av ungdomarna hade dessutom upplevt separation i den ålder som är viktigast för barnens jagutveckling.

Tidigare insatser hade förekommit i 84% av ärendena. Det skulle kunna ge värdefull kunskap att mer noggrant ta reda på vad familjerna och socialsekreterarna ansåg om den hjälpen.

I 11% av ärendena föreslog Villa Ljungbacken att ungdomen skulle flytta tillbaka hem, i 33% att de skulle placeras i familjehem, i 11% att de skulle placeras i HVB-hem, i 35% att de skulle placeras på institution och i 3% att ungdomen skulle börja på folkhögskola. I 69% av ärendena placerades ungdomen på ett sådant ställe som Villa Ljungbacken hade föreslagit. I 75% av ärendena föreslog Villa Ljungbacken någon form av samtalskontakt. I endast 32% av de ärendena kom en samtalskontakt till stånd.

Det är svårt för socialtjänsten att hitta lämpliga familjehem till ungdomarna. Många ungdomar behöver få bygga en relation till bara ett par vuxna, men tyvärr finns det sällan tillräckligt med stöd och utbildning till familjehemmen för att de skall kunna ta emot tonåringar. Vad gäller samtalskontakter har dessa sällan kommit till stånd där så föreslogs. Det är svårt att veta vad det egentligen beror på. Det har hänt att socialsekreterare inte har arbetat så mycket på att förverkliga den delen av förslaget, men det har också hänt att familjen tackat nej av olika orsaker. Om Villa Ljungbacken skall fortsätta att föreslå samtalsterapier förefaller det vara viktigt att de förslagen förankras ordentligt.

14 av ungdomarna har varit på två olika behandlingsalternativ efter Villa Ljungbacken, det vill säga ca 1/3, vilket är en anmärkningsvärd hög siffra. Det går inte att hitta något samband mellan om socialtjänsten följde Villa Ljungbackens förslag eller inte och om ungdomarna blev omplacerade.

13 av ungdomarna bor hemma hos sina föräldrar och samtliga av dem har sysselsättning, de flesta går i skolan. 9 ungdomar har egen lägenhet och 8 av dem har sysselsättning. 12 av ungdomarna är på behandlingshem, av dem är 2 ungdomar avvikna. 3 ungdomar bor i HVB-hem och 4 ungdomar bor i familjehem, samtliga dessa har sysselsättning. I 2 fall vet inte socialtjänsten var ungdomen befinner sig för ärendet är inte aktuellt, 1 ungdom sitter i fängelse och 1 är intagen på psykiatrisk klinik.

Av de 43 ungdomar som socialtjänsten har kännedom om har 38 sysselsättning. 22 av ungdomarna bor hos sina föräldrar eller i egen lägenhet och 21 av dem är placerade.

För 89% av ungdomarna talar socialsekreterarna om att det sker en positiv utveckling. 60% av de ungdomar socialtjänsten har kännedom om har enligt socialtjänsten fått förbättrade relationer till sin familj, 65% av ungdomarna har mognat, 88% av dem har sysselsättning. 11% av ungdomarna har haft en negativ utveckling.

När det gäller ungdomarnas yttre situation ser det positivt ut. De allra flesta har en sysselsättning och de håller inte på med droger eller brottslighet. Däremot har de inre svårigheter kvar att brottas med i form av dålig självbild, omogenhet, dåliga relationer till sin familj osv. Många av ungdomarna är fortfarande inne i behandling, antingen i öppenvårdsform eller genom en placering. En slutsats man kan göra är att behandling måste ske under lång tid.

När det gäller de 5 ungdomar som det har gått riktigt dåligt för har det varit svårt att hitta några samband vad gäller de variabler som finns med i den multivariabla översiktstabellen. Ett mönster vad gäller yttre likheter finns alltså inte, men däremot har de vissa likheter i sin personlighet. Ingen av dem var under vistelsetiden på Villa Ljungbacken öppet destruktiva. De var ofta ytanpassade, men någon verklig relation uppnåddes inte. Idag förefaller likheten vara en känsla av meningslöshet och kraftig självdestruktivitet. De har inte knutit an till någon på de ställen som de kom till. De flesta av dem missbrukar. Idag gör psykologen ett projektivt test, som kan påvisa tidiga störningar. Om ett sådant test gjorts på dessa ungdomar är det möjligt att ett

mönster hade funnits. Det är också viktigt att uppmärksamma möjligheten att få till stånd en relation under utredningstiden. Om inte det är möjligt är det ett allvarligt varningstecken och förslaget bör vara inriktat på att arbeta relationsskapande. Den slutsats vi gör utifrån dessa resultat är att brist på relation är ett allvarligare problem än utåtagerande.

De föräldrar och ungdomar som blev intervjuade bekräftar i stort sett den bild som socialsekreterarna ger av ungdomarna. Att det inte var möjligt att intervjua de ungdomar som det gått dåligt för ger också en form av indirekt bekräftelse av socialsekreterarnas uppfattning.

Vi har inte hittat några tydliga skillnader i ungdomarnas utveckling beroende på om Villa Ljungbackens förslag till fortsatta åtgärder har följts eller inte.

Vad socialtjänsten och familjerna anser om Villa Ljungbacken

Samarbetet

Socialsekreterarna var mycket nöjda med samarbetet. 87% tycker att den allmänna informationen och uppläggningsen var bra och de övriga tyckte att det var både positivt och negativt. 93% tyckte att bemötandet var bra. 80% tyckte att de var "lagom delaktiga" och 20% tyckte att de kunde varit mer delaktiga. Kommentarererna är också i stort sett positiva. Villa Ljungbackens sätt att vara och bemöta dem som kommer dit uppskattas. Man tycker att det är enkelt att nå personal och att personalen är lätt att samarbeta med. Det finns vissa ärenden där samarbetet inte flöt lika smidigt, vilket märks i kommentarererna.

Familjeintervjuerna bekräftar delvis socialsekreterarnas bild. De anser dock ofta att de inte var tillräckligt delaktiga, att det bör finnas fler gemensamma möten och att Villa Ljungbacken bör ha ett närmre samarbete med dem. De gemensamma mötena bör också syfta till att öka förståelsen mellan familjemedlemmarna.

Vår slutsats är att det är viktigt att bevara förutsättningarna för att kunna arbeta på det sätt som görs idag vad gäller bemötande. Däremot finns det ett behov av att öka delaktigheten från socialsekreterarna och familjerna, främst föräldrarna.

Förhållningssätt

82% av socialsekreterarna är nöjda med förhållningssättet gentemot familjen och de övriga är delvis kritiska. 93% anser att Villa Ljungbacken har en "bra människosyn" och etik, endast en har någon kritik att ta upp. 75% anser att ansvarsfördelningen var klar medan de övriga anser att det fanns vissa oklarheter. Kommentarererna handlar om att det fanns en tydlighet och ett gott bemötande.

Familjeintervjuerna styrker i stort sett den bild som socialsekreterarna förmedlar. En del av dem tycker att ansvarsfördelningen var oklar och en del tycker att de var för lite delaktiga. Även vissa socialsekreterare tar upp problemet med att en del föräldrar känner sig utanför. Föräldrarna uttrycker att de önskar större förståelse för den utsatta situation de befinner sig i. De känner sig ofta misslyckade som föräldrar och

har därför lätt att känna sig skuldbelagda. De har behov av att mötas med mycket respekt och få positiv feedback.

Vår slutsats blir att det som går att förbättra är tydligheten vad gäller ansvarsfördelning och att få föräldrarna att känna sig mera delaktiga och accepterade.

Vistelsen på Villa Ljungbacken

Socialekreterarna uttrycker att de uppskattar att Villa Ljungbacken har bra gränsättning, att de både är strukturerade och flexibla. De upplever att personalen möter ungdomarna på deras nivå, att det sker goda samtal mellan personal och ungdomar och att Villa Ljungbacken blir något positivt för ungdomarna. De hänvisar också till att ungdomarna själva sagt att de trivs på Villa Ljungbacken.

Familjeintervjuerna ger samma bild, ungdomarna har överlag trivts bra. De uppskattar Villa Ljungbackens skola, att man hittar på mycket på fritiden och att personalen bryr sig om och pratar med dem. När ungdomarna får frågan om vad som är Villa Ljungbackens styrka talar alla just om att det var bra att prata med personalen och att man hittade på saker som de tyckte var roliga. Det är en mycket positiv bild som ges av personalens förhållningssätt mot eleverna och det är glädjande att eleverna själva uppskattar personalens sätt att bemöta dem.

Vår slutsats är att Villa Ljungbackens främsta styrka ligger i det sättet man bemöter ungdomarna på.

Utredningen

85% av socialekreterarna ansåg att kunskapsunderlaget i utredningarna var bra, av de övriga ansåg 8% att det var bristfälligt och resten svarade inte. Socialekreterarna ansåg överlag att materialet tillför ny information. Av de 25 socialekreterare som valde att kommentera psykologutlåtandet ansåg drygt hälften att det var "för tunt" och de andra tyckte att det var bra. Av de 13 som kommenterade det pedagogiska utlåtandet ansåg hälften att det var bra och hälften att de skulle vilja ha det fylligare. Båda utlåtandena har förändrats över tid och har blivit allt fylligare. Psykologen gör idag fler tester med eleverna och lärarna intervjuar tidigare lärare.

87% av socialekreterarna ansåg att delarna i utredningen var bra som underlag för beslut. En del ville dock lägga till fler delar, 13% saknade en föräldraintervju, och det fanns också enstaka önskemål om specialistkompetens inom olika områden. 13% uttrycker en önskan om att få en tydligare bild av samspelet i familjen och av här- och nusituationen. Denna önskan finns också uttryckt i kommentarerna.

Föräldrarna uttrycker att de skulle vilja ha fler träffar under utredningstiden där man kunde prata igenom de olika familjemedlemmarnas berättelser m m. De tycker överlag att det var bra delar som tagits med, en del anser att syskon eller andra viktiga vuxna också skulle fått ge sin bild av situationen. En del föräldrar önskar att fokus mer skulle ha varit på det positiva och på här- och nusituationen. Ungdomarna anser också att utredningen i stort sett var bra, men många tar upp en kritik mot psykolo-

gen. Vår bedömning är att det är hotfullt för ungdomarna att bli testade och utredda av en psykolog och att de därför vänder sig emot denne.

Vår slutsats är att utredningsmodellen i stora drag bör finnas kvar i sin nuvarande roll, men att det bör ske en del förändringar. Dessa presenteras utförligare i nästa kapitel.

Villa Ljungbackens förslag

75% av socialsekreterarna var helt nöjda med bedömningen, medan 25% på olika sätt hade velat ha den fylligare. När det gäller det mötet när Villa Ljungbacken överlämnar sin bedömning och förslag till familjen och socialsekreterarna ansåg de flesta att mötet var bra, men en del tyckte att det var svårt och andra att det hade varit bra att ha utredningen färdigskriven till det mötet. 74% av socialsekreterarna ansåg att samtliga förslag var bra, 15% ansåg att delar av förslagen var fel eller orealistiska och 11% ansåg att hela förslaget var fel eller orealistiskt.

I familjeintervjuerna framgår det att en del av föräldrarna upplevde det som svårt och tungt att ta till sig utredningen och att de ville haft fler träffar där både utredningen och förslagen kunde diskuteras. Här återkommer föräldrarnas frustration över att inte vara tillräckligt delaktiga i processen. Familjeintervjuerna visar på att ungdomarna och föräldrarna ansåg att Villa Ljungbackens förslag var bra. En del familjer var besvikna över att de delar i förslagen som rörde samtalskontakter och relationsbearbetning inte hade blivit genomförda.

Vi återkommer senare till ett förslag om en delvis förändrad utredningsmodell, som tar hänsyn till de synpunkter som här tas upp.

Familjernas och socialtjänstens sammanfattande uppfattning om Villa Ljungbacken

Samtliga socialsekreterare kan tänka sig att återigen placera ungdomar för utredning på Villa Ljungbacken. Alla elever skulle rekommendera Villa Ljungbacken till andra ungdomar som var i en liknande situation och alla föräldrar utom ett par kan rekommendera Villa Ljungbacken till andra föräldrar i motsvarande situation. En del föräldrar och socialsekreterare skulle dock först vilja diskutera "uppdraget" med Villa Ljungbacken.

När det gäller Villa Ljungbackens svagheter finns ett antal spridda synpunkter, som att utredningstiden inte överensstämmer med LVU-utredningstiden, att ungdomar kan avvika då det är en öppen institution, att bedömningen inte var tillräckligt tydlig, att det skapas relationer till ungdomarna som sedan bara skall klippas av.

De starka sidor som tas upp är t ex att det är bra utredningar, proffsigt och konstruktivt arbete, positivt bemötande, tydlighet i arbetet, att personalen är lätt att samarbeta med, att de kan hålla kvar ungdomar utan att låsa in dem, att de har kunskap om ungdomar och arbetar respektfullt både mot ungdomarna och deras familjer.

Vad gäller förslag till förändringar av Villa Ljungbackens arbete tar socialsekrete-

rarna upp olika synpunkter, många av dem handlar om att Villa Ljungbacken bör arbeta utifrån ett mer systemiskt perspektiv, att det bör fokuseras mer på här- och nu-situationen i familjen och deras samspel. Att Villa Ljungbacken bör ha ett ökat samgående mellan socialtjänst, Villa Ljungbacken och familjen för att undvika olika öar och att Villa Ljungbacken skall arbeta närmre föräldrarna och göra dem mer delaktiga. Ett par socialsekreterare tar upp behovet av att Villa Ljungbacken gör uppföljning och kontinuerlig utvärdering.

Någon anser att ungdomar som blir kvar länge skall kunna gå i vanlig skola, men vi anser att det är viktigt att istället arbeta för att några längre placeringar inte skall förekomma då det är en akut- och utredningsinstitution som inte har några behandlingsplaner. Några tar upp att Villa Ljungbackens svaghet är att det är en öppen institution och att ungdomar kan avvika, men vi bedömer att det är viktigt att bevara öppenheten då den är en förutsättning för att kunna arbeta med ungdomarna på det uppskattade sätt som görs idag.

Ett par socialsekreterare tar upp problemet med att man efter att ha gjort ett omedelbart omhändertagande har fyra veckor på sig att sammanställa en utredning, men att Villa Ljungbackens utredning tar åtta veckor. SiS rekommendationer är att utredningsinstitutionerna skall bistå socialtjänsten med delutlåtanden. Vi bedömer att det är viktigt att ha kvar utredningstiden för att kunna göra en kvalificerad utredning med välgrundade bedömningar. Vi anser också att länsrätterna vid en placering på en utredningsinstitution inom §12-hemsvården bör kunna utöka tiden innan LVU-ansökan skall vara inlämnad.

Familjerna anser att Villa Ljungbacken skall ha fler gemensamma träffar med ungdomen, föräldrarna och personal från Villa Ljungbacken. En förälder anser att Villa Ljungbacken bör strukturera upp kontakten med föräldrarna och inse att föräldrarna inte har kraft att ta initiativ till kontakt, utan att Villa Ljungbacken får ta det största ansvaret för det. De flesta föräldrar efterfrågar ett ökat samarbete med dem, och att det skall finnas fler gemensamma träffar där det också finns möjlighet att diskutera det som framkommit i utredningen innan den blir färdigskriven.

Några tar upp behovet av att Villa Ljungbacken följer upp placeringarna och också ger fortsatt stöd tills annan behandling tar vid. Man vill också att Villa Ljungbacken hjälper till att få till stånd fortsatt behandling. En ungdom anser att man bör fråga mer ingående om hur hemsituationen är, ett par tar upp behovet av att ha en mer strukturerad fritid med mindre TV-tittande.

Slutsatser

Villa Ljungbackens uppdrag är inte primärt att behandla ungdomarna utan att genom en genomtänkt utredning kunna föreslå de vårdinsatser som bäst kan hjälpa ungdomen och familjen att få det bättre. Detta innebär emellertid inte att det inte förekommer behandling under tiden ungdomarna vistas på Villa Ljungbacken. I samma stund som en ungdom kommer till Villa Ljungbacken startar en process, både genom själ-

va utredningsarbetet och genom att den unge vistas på Villa Ljungbacken och där möter personalen och övriga ungdomar.

Det finns naturligtvis en rad svårigheter i att dra slutsatser om Villa Ljungbackens arbete genom att undersöka hur det går för ungdomarna en period efter utredningstiden. Det finns många faktorer som påverkar utfallet och något enkelt linjärt orsak-verkan-samband finns inte när det handlar om så komplicerade processer som ungdomars hela liv. De förslag som lades i utredningen kanske inte följdes och den insats som blev resultatet var kanske inte den rätta, även om den yttre formen verkade vet-tig. Trots dessa svårigheter är det ändå viktigt att försöka undersöka hur det går för ungdomarna då det övergripande målet ju är att ungdomarna skall få en positiv utveckling i sina liv.

Det sätts igång en förändringsprocess i familjen under utredningstiden och vi bedömer att det är mycket viktigt att detta verkligen slutförs. Primärt bör den fortsatta behandlingen inriktas på familjen och nätverket och mer i undantagsfall i form av individualterapi för respektive ungdom. Formerna för behandlingen efter utredningens avslutande kan naturligtvis variera. I de fall där ungdomen skall återvända till sin biologiska familj bör man om det finns möjlighet ordna kompetent familjeterapi på hemmaplan, vilket är att föredra med avseende på tid och ekonomi, men vi anser att man också bör överväga möjligheten att kvalificerade utredningsinstitutioner inom ramen för sin verksamhet också skulle kunna bedriva eftervård i form av familjeterapi. Den största fördelen med detta är att man får personkontinuitet. Vi anser att det är både inhumant och samhällsekonomiskt olönsamt att inte slutföra det förändringsarbete som igångsatts på utredningsinstitution i de fall familjen tydligt önskat behandling och den unge skall flytta tillbaka hem.

Arbetet på en utredningsinstitution syftar som sagt inte primärt till behandling, men den djupgående genomarbetade analysen av ungdomen och familjen kan emellertid för många innebära att ett genomgripande förändringsarbete ändå inleds. När de berörda människorna själva önskar att den förändringsprocess som inletts genom utredningen skall fullföljas när den unge kommer hem i sin vardag och närmiljö skulle en behandling påbörjad på utredningsinstitutionen få en "flygande start".

En annan viktig aspekt är att familjerna upplever att det öppnande och blottande som sätts igång i utredningsarbetet oftast lämnas oavslutat, sett ur familjernas perspektiv. För dem skulle en uppföljning eller efterbehandling ha funktionen av att sluta cirkeln och ge ett helhetsperspektiv så att de kan förstå och reflektera över det inträffade. Vi tror att för familjernas del avslutas inte utredningen med att denna återförs i muntlig och skriftlig form. Avslutningen för familjen sker först när man kommit hem och fått perspektiv och kunnat se hur man skall leva vidare.

Sammanfattningsvis anser vi att utvärderingen ger ett klart stöd till Villa Ljungbackens utredningsmodell – att struktur och innehåll fungerar tillfredsställande, att omhändertagande och bemötande uppfattas mycket positivt samt att överlämnandet av utredningen till familj och socialsekreterare sker i en öppen och kreativ anda.

I generella termer anser vi att ungdomarna och deras familjer har blivit sedda och förstådda, att de ställts inför ett vägval och att i många fall ett förändringsarbete också har inletts.

De brister vi tycker oss se handlar dels om att dialogen och samarbetet med föräldrarna under själva utredningstiden kanske skulle kunna göras ännu bättre och dels att de förändringsprocesser som igångsatts genom utredningsarbetet på ett mera genomtänkt och planerat sätt skulle kunna fullföljas efter utredningstiden i ett uppföljningsarbete tillsammans med de föräldrar som så önskar.

8. Förslag till förändringar

Vi vill efter genomförd utvärdering av Villa Ljungbackens utredningsverksamhet och utredningsmodell lämna förslag till förändringar. Vi föreslår förändringar vad gäller utredningsmodellen, vad som händer efter utredningstiden, efterbehandling samt kontinuerlig uppföljning och utvärdering.

Utredningsmodellen

En socialsekreterare uttrycker att hon upplevde att familjen, socialsekreteraren och Villa Ljungbacken var som tre öar och att det skulle behövts mer samgående mellan dessa. Många av föräldrarna efterfrågar fler gemensamma träffar och en större förståelse för att de är i en utsatt situation och därför inte orkar vara de som tar initiativen. Om alla parter kunde vara mer delaktiga och förslagen därmed kan bli bättre förankrade och realistiska ökar chanserna för att en positiv förändring kan komma till stånd. Idag finns ett starkt fokus på "djup" och vi anser att det borde kunna kompletteras med mer "bredd". Detta kan ske genom att mer medvetet arbeta med observationer av eleven både i samspel med andra på Villa Ljungbacken och i samspel med sin familj.

Inledningsmötet och andra möten

Inledningsvis bör en tydligare ansvarsfördelning göras efter genomgången av vad som har hänt tidigare och vilka tankar och förväntningar som finns om vistelsen på Villa Ljungbacken. Ett möte bör också planeras i mitten av utredningstiden där föräldrar, ungdom, socialsekreterare och personal från Villa Ljungbacken träffas för att stämma av hur situationen är.

Kunskapsunderlaget

De intervjuer som idag ingår i utredningen bör användas även fortsättningsvis, men bör kompletteras med frågor om här- och nusituationen. Även fortsättningsvis bör intervjun med föräldrarna äga rum hemma hos dem. Observationerna av eleverna samt observationerna av samspelet mellan eleven och övriga familjen kan ytterligare vidareutvecklas. Psykolog- och pedagogutlåtandena verkar fungera bra och bör behållas i sin nu utvecklade form.

Utredningsförslagen

Villa Ljungbacken bör ha kvar sin aktuella tolkning och bedömning samt därefter anordna ett möte med föräldrarna, ungdomen och socialsekreteraren där de olika intervjuerna och utlåtandena presenteras och går igenom. Därefter kan alla diskutera hur de ser på det som har kommit fram och Villa Ljungbacken talar om hur de har

tolkat familjens behov, problem och resurser. Inga färdiga förslag bör dock presenteras, utan olika möjligheter kan tas upp där alla parter är delaktiga i en dialog kring olika alternativ. Detta möte kan förhoppningsvis utmynna i att man kan enas runt ett huvudförslag.

Efter detta möte bör Villa Ljungbacken skriva färdigt sin utredning, socialsekreteraren leta efter behandlingsalternativ och alla parter träffas efter cirka två veckor för att fortsätta dialogen för att förankra förslagen och se till att de blir realistiska. Utredningen bör gås igenom och man bör diskutera vad som skall hända framöver. Skall ungdomen vara kvar på Villa Ljungbacken tills man har hittat ett behandlingsalternativ, skall fler träffas bokas in osv. I den här fasen bör Villa Ljungbacken överlämna allt mer till socialsekreteraren och familjen att besluta. Villa Ljungbacken skall naturligtvis fortsätta att motivera den unge och vara med i överflyttningsfasen, men göra klart att i framtiden är det socialsekreteraren, familjen och eventuellt ett nytt ställe som skall arbeta ihop.

Efter utredningstiden

Om ungdomen blir kvar efter utredningen i väntan på plats på något behandlingsalternativ bör ett nytt kontrakt göras upp med samtliga parter där det framgår vilket uppdrag Villa Ljungbacken då har. Det bör dessutom planeras in regelbundna träffar, så att man undviker att ungdomen och föräldrarna upplever detta som ett "vakuum" där inget händer.

Efterbehandling

Både familjer och socialsekreterare tar upp det faktum att förändringsprocesser igångsätts och att det skapas goda relationer mellan personal och familjer under ungdomens vistelse, som sedan inte får någon fortsättning. Resurser bör därför tillskapas som möjliggör en efterbehandling, speciellt i de fall då förslaget blir att ungdomen skall återvända hem, i form av samtal där man skall bearbeta relationerna i familjen. Sådana samtal skulle då kunna inledas under tiden ungdomen var kvar på Villa Ljungbacken och sedan fortsätta i hemmet.

Kontinuerlig uppföljning och utvärdering

Tre månader efter att ungdomen har skrivits ut från Villa Ljungbacken bör ett uppföljande möte med ungdomen, föräldrarna, socialsekreteraren och personal från Villa Ljungbacken arrangeras. Syftet med mötet skall dels vara att följa upp hur det gick med de planerade vårdinsatserna, om de kom till stånd och hur det fungerar och dels att alla parter får ge feedback på samarbetet, bemötandet, vistelsen på Villa Ljungbacken och utredningen. Detta möte bör ske på Villa Ljungbacken.

Ett år efter utskrivningen föreslår vi att man tar en telefonkontakt med socialsekreteraren för att ta reda på hur det går för ungdomen och familjen.

Detta upplägg ger en möjlighet till kontinuerlig och integrerad utvärdering av Vil-

la Ljungbackens utredningsarbete och övriga verksamhet. Denna bör om möjligt byggas in i den årsvisa verksamhetsredovisningen. Förutom det som ingår i verksamhetsplanen kan det kompletteras med målgruppens behov och verksamhetens resultat i de berörda ungdomarnas liv. Härigenom kan en långsiktig utveckling integreras i verksamheten med avseende på verksamhetens faktiska nytta.

Litteraturlista

- Anderson H & Goolishian H A: "*Från påverkan till medverkan*" Mareld 1992.
- Andersen Tom: "*Reflekterande processer. Samtal och samtal om samtalen.*" Mareld, 1994.
- Allmänna Barnhuset: "*Från tukthus till behandlingshem*" Stiftelsen Allmänna Barnhuset, 1992.
- Bernler G, Johnsson L & Skårner A: "*Behandlingens villkor – om relationen och förväntningarna i det sociala arbetet.*" Natur och Kultur, 1993.
- Börjesson Bengt & Håkansson Hans: "*Hotade, försummade, övergivna – är familjehemsplacering en möjlighet för barnen?*" Rabén & Sjögren, 1990.
- Cederström Anita: "*Fosterbarns anpassning – en relationsproblematik*" Ped. inst. Stockholms universitet, 1990.
- Esping Ulla & Hagbard Sigbritt: "*Med barns ögon*" Allmänna barnhuset, 1991.
- Hessle Sven. "*Samtal med B. Om att finna sitt språk.*" Rabén & Sjögren, 1991.
- Killén Kari: "*Svikna barn. Om bristande omsorg och vårt ansvar för de utsatta barnen.*" W&W, 1993.
- Kälvesten Anna-Lisa: "*Familjepsykologi. En handledning i intervju- och tolkningsmetodik.*" Liber, 1982.
- Lenéer-Axelsson B & Thylefors I: "*Psykosocialt behandlingsarbete.*" Natur och Kultur, 1982.
- Piltz Karl Gustav & Gústavsdóttir Kristín: "*Den osynliga familjen. Samarbetspartner eller syndabock.*" Ask och Embla, 1992.
- Sandell Göran: "*Psykosocialt förändringsarbete*" Liber, 1985.
- Sandell Göran & Berglund Monica: "*Bedriver vi en effektiv verksamhet? Modell för integrerad utvärdering.*" Svenska kommunförbundet, 1994.
- Segraeus Vera: "*Värdera strunt eller strunta i utvärdering.*" Socialstyrelsen, 1981.
- Statistiska Centralbyråns Årsbok 1997.
- Tudor-Sandahl P: "*Den fängslade verkligheten – objektrelationsteori i praktiken.*" W&W, 1992.

BILAGA

Översiktstabellen

I översiktstabellen anges ungdomarna med nummer och i familjeintervjuerna anges genomgående fingerade namn för att undvika brott mot den personliga integriteten. Variablerna och förkortningarna förklaras nedan. Förkortningarna förklaras under den variabel där de först förekommer.

NR:

De ungdomar som är med i utvärderingen är listade från nummer 1 till 45.

KÖN:

F=flicka och P=pojke.

LAGRUM:

Här anges det lagrumsstöd som fanns för placeringen. Finns flera lagrum angivna ändrades lagrummet under vistelsen.

S6=SoL §6, L2=LVU §2, L3=LVU §3 och L6=LVU §6.

PLAC.TID:

Placeringstiden på Villa Ljungbacken. 2,0 innebär att den unge var placerad på Villa Ljungbacken under 2,0 månader.

FÖDD, ÅLDER:

Den unges födelseår och ålder vid placeringen på Villa Ljungbacken. -76, 15 innebär att den unge föddes 1976 och var 15 år vid placeringen på Villa Ljungbacken.

VÅRDNAD:

Vem som hade vårdnaden om ungdomen vid placeringstillfället.

M=mamma, P=pappa, AD M+P= adoptivföräldrar.

SEP&ÅLDER:

Ungdomens eventuella separation från omsorgsperson och vid vilken ålder detta skedde. 7= Ungdomen var sju år vid separationen från en omsorgsperson.

UPPVÄXT:

Där den unge har haft sin uppväxt. Om det står flera förkortningar efter varandra innebär det att den unge har växt upp med olika personer. M+P, M= Ungdomen bod-

de först hos båda föräldrarna och sedan med bara sin mamma.

SP=styvpappa, FAM.HEM=familjehem.

INV.BAKG:

Om den unge har invandrarbakgrund och vem i familjen som inte är född i Sverige.

TIDIGARE INSATSER:

De som är antecknade i ansökningarna till Villa Ljungbacken. U=ungdom.

VILLA LJUNGBACKENS FÖRSLAG:

De förslag som Villa Ljungbacken la fram efter utredning.

kp=kontaktperson, beh.hem=behandlingshem, rel.bearb.=relationsbearbetning

PLACERING:

Dit ungdomen kom efter vistelsen på Villa Ljungbacken.

HVB=hem för vård och boende. Här avses familjehem med HVB-status.

NY PLANERING:

Om det har skett någon ny planering för den unge efter den första placeringen efter Villa Ljungbacken och fram till intervjutillfället.

NUV.PLAC:

Ungdomens nuvarande placering, vid intervjutillfället.

AKT:

Om den unges ärende är aktuellt inom socialtjänsten.

RESULTAT:

De resultat som kommer fram genom intervjuerna.

